

kr. 29.20 með 5% vöxtum frá 8. þ. m. og kr. 69.00 í málskostnað.

Hið ídæmda að greiða innan 3ja daga frá lögbirtingu dóms þessa að viðlagðri aðför að lögum.

Föstudaginn 22. júlí 1938.

Nr. 10/1938. Réttvísín og valdstjórnin

(Gunnar Þorsteinsson)

gegn

Hans A. Svane, Gunnari Juul, Otto Gregers Nors Grundtvig, Johan Gerhardt Ole Ellerup, Oddi C. Thorarensen, Ole Bang, Aage Riddermann Schiöth, Sören Ringsted Kampmann, Jóhannesi Sigfússyni, Þorsteini Scheving Thorsteinsson, Peter L. Mogensen, Jónasi Hildimundarsyni, Helga Þorvarðarsyni, Eyþóri A. Thorarensen, Sigurði V. Flóventssyni, Einari Kristjánssyni og Svend A. Johansen (Lárus Jóhannesson)

og Jóhönnu Dagmar Magnúsdóttur og Stefáni Thorarensen (Lárus Fjeldsted).

Dómur í refsímáli ómerktur vegna dómgengisskorts, ólöglegar málasmsteypu o. fl.

Varadómarar dr. jur. Björn Þórðarson lögmaður og prófessorarnir Bjarni Benediktsson og Ísleifur Árnason, með því að allir hinir reglulegu dómarar viku sæti í málinu.

Dómur hæstaréttar.

Samkomulag hefir orðið um það milli skipaðs sækjanda og skipaðra verjenda fyrir hæstarétti og

réttarins að taka formhlið máls þessa til málflutnings og dómsálagningar út af fyrir sig, enda hafa verjendur gert þá kröfu, að hinn áfrýjaði dómur verði ómerktur, og er henni mótmælt af sækjanda. Málið hefir að þessu leyti verið flutt skriflega fyrir hæstarétti.

Héraðsdómaranum í máli þessu, Ingólfi Jónssyni lögfræðingi, er fengið dómsvald með tveimur konunglegum umboðsskrám dags. 31. okt. og 19. nóv. 1935. Dómsvald hans er þannig veitt sem undanþága frá lögum, og hinir ákærðu þar með sviptir réttaröryggi því, sem felst í, að hinir reglulegu héraðsdómarar fari með mál þeirra. Af þessu leiðir, að vald héraðsdómarans getur ekki náð lengra en umboðsskrárnar alveg ótvírætt segja til um. Í umboðsskránni frá 31. okt. 1935 segir, að nauðsyn beri til að skipaður verði sérstakur dómari „til að halda rannsókn út af ætluðum brotum forstöðumanna lyfjabúða landsins á áfengislögum nr. 33 frá 9. janúar 1935 og reglugerðum, sem settar hafa verið samkvæmt þeim lögum.“ Ingólfi Jónssyni lögfræðingi er síðan falið „að hefja rannsókn um þetta og síðar, ef atferli nokkurra manna, er réttarrannsókn nær til, þykir varða við lög, að fara með og dæma mál gegn þeim, er sekir kynnu að reynast.“ Umboðsskráin frá 19. nóv. 1935 er gefin, að því er í henni segir, vegna þess, að komið hafi í ljós við réttarrannsókn þá, sem boðin var í fyrri skránni, að nauðsyn beri til að halda réttarrannsókn „út af ætluðum brotum forstöðumanna lyfjabúðanna“ á tolllögum landsins og öðrum brotum, er standa kynnu í sambandi við framangreind brot. og er lagt fyrir Ingólf Jónsson „að hefja rannsókn um þetta og síðar, ef atferli nokkurra manna, er

réttarrannsókn nær til, þykir varða við lög, að fara með og dæma mál gegn þeim, er sekir kynnu að reynast.“ Báðar hinar konunglegu umboðsskrár takmarka þannig vald héraðsdómarans til málsmeðferðar og dómsálagningar við þá, „er réttarrannsókn nær til“, en réttarrannsókn er héraðsdómaranum, eins og fyrr segir, einungis heimiluð „út af ætluðum brotum forstöðumanna lyfjabúða landsins“. Verður því ekki, a. m. k. ekki með nægilegu öryggi, talið, að héraðsdómarinn hafi haft heimild til málsmeðferðar og dómsálagningar út af brotum annarra en forstöðumanna lyfjabúða landsins. enda þótt dómarinn teldi brot annarra koma í ljós við rannsóknina út af ætluðum brotum téðra forstöðumanna. Þar sem héraðsdómarann þess vegna skorti vald til að fara með og dæma mál út af ætluðum brotum lyfjasveinanna: Jónasar Hildimundarsonar, Helga Þorvarðssonar, Eypórs A. Thorarensens, Sigurðar V. Flóventssonar og Einars Kristjánssonar og heildsalans Svend A. Johansens, verður þegar af þeirri ástæðu ekki hjá því komizt að ómerkja meðferð málsins fyrir aukaréttinum og hinn áfrýjaða dóm, að því er til þessara manna tekur.

Að því er hina ákærðu lyfsala áhrærir, verður hinsvegar að taka til athugunar ástæður þær, sem af hálfu hinna skipuðu verjenda hafa verið fram bornar til stuðnings kröfum þeirra um ómerkingu hins áfrýjaða dóms og málsmeðferðarinnar.

Hér fyrir réttinum hefir þannig komið fram krafa um það, að hinn áfrýjaði dómur verði ómerktur vegna þess að héraðsdómarinn „hafi ekki verið óvillhallur dómari, er hann kvað dóminn upp“. Þessu til styrktar hefir verið bent á ummæli um mál þetta, sem birtist í tveimur dagblöðum

bæjarins 30. des. 1936, þ. e. rétt á eftir, að máls-
höfðunin átti sér stað. Því er haldið fram, að um-
mæli þessi byggist á viðtali við héraðsdómarann og
sýni, að hann hafi þá þegar, löngu áður en varnir
voru uppi hafðar, verið staðráðinn í að sakfella hina
ákærðu í málinu. Á þetta verður ekki fallizt, þegar
af þeirri ástæðu, að hér um rædd ummæli koma alls
ekki fram sem ummæli héraðsdómarans, heldur eru
þau frásögn blaða þessara af málavöxtum, og verður
héraðsdómarinn ekki talinn bera neina ábyrgð á
henni. Þá hefir því verið haldið fram, að af hinum
áfrýjaða dómi sjálfum mætti sjá, að dómarinn hafi
ekki verið óvilhallur. En ekki verður talið, að þar sé
að finna neitt tilefni til slíkrar ályktunar, né heldur
í rannsókn málsins eða meðferð þess yfirleitt, og verð-
ur þessi ómerkingarástæða því ekki tekin til greina.

Ennfremur hefir þess verið krafizt, að hinn áfrýj-
aði dómur og málsmeðferð verði ómerkt vegna ólög-
legrar málasmsteypu.

Í máli þessu eru sóttir til sakar samtals 19 menn.
Að því er til 6 þeirra tekur, þá hafði héraðsdómar-
inn samkvæmt framansögðu hvorki vald til máls-
meðferðar né dómsálagningar út af ætluðum brotum
þeirra, og eru þeir því allsendis ólöglega dregnir inn
í mál þetta. Um hina ákærðu lyfsala, 13 að tölu, verð-
ur ekki talið, að brot þau, er þeim voru gefin að sök,
hafi verið samtengd með nokkrum þeim hætti, að
ástæða hafi verið til að sækja þá alla í sama málinu.
Því hefir að visu verið haldið fram, að þar sem lyf-
salarnir hafi haft við ákærða Svend A. Johansen
þau viðskipti, sem eru eitt helzta ákæruefnið í máli
þessu, þá hafi verið bæði nauðsynlegt og haganlegt
að sækja þá alla í sama máli og hann. En hvort-
tveggja er, að sannað er, að einn hinna ákærðu lyf-

sala, Stefán Thorarensen, átti engin viðskipti við nefndan Johansen, og ósannað virðist, að allir hinir hafi haft viðskipti við hann, sem og hitt, að héraðsdómarann skorti vald til að fara með og dæma mál gegn téðum Johansen og því til að stefna honum til sakar í sama máli og hinum ákærðu lyfsölum. Getur því þegar af þessum ástæðum ekki komið til mála, að viðskipti þau, er sumir hinna ákærðu lyfsala áttu við mann þenna hver í sínu lagi og án nokkurs sambands síns á milli, réttlæti, að málum þeirra var öllum steipt saman í eitt.

Ætla verður, að þessi ástæðulausa málasmsteypa hafi aftur á móti haft það í för með sér, þó að slíkt þyrfti engan veginn af henni að leiða, að héraðsdómarinn stefndi öllum þeim, er hann dró inn í málið, ósundurgreint og sameiginlega fyrir eftirtalin lagabrot: „á lögum nr. 69 7. maí 1928, l. nr. 64 19. maí 1930, l. nr. 33 9. jan. 1935, sbr. reglugerðir 30. des. 1930 um sölu áfengis til lækninga, lækna, tannlækna og dýralækna og til lyfjabúða og um skammt áfengis handa þeim, og 31. des. 1930 um sölu áfengis til lækninga og 16. apríl 1935 um sölu áfengis til lækninga, tilsk. 4. des. 1672 um lækna og lyfsala, l. nr. 63 10. des. 1934, augl. landlæknis til lækna og lyfsala 21. ágúst 1934 um reglur varðandi gerð lyfseðla og afgreiðslu lyfja, l. nr. 54 11. júní 1911, l. nr. 43 2. nóv. 1914, l. nr. 71 29. des. 1934, l. nr. 82 26. apríl 1935, l. um gjaldeyrisverzlun o. fl. nr. 11 9. jan. 1935 sbr. reglugerð nr. 7 11/1 1935, 13. og 14. kapitula hinna almennu hegningarlaga frá 25. júní 1869.“ Verður stefnan ekki skilin á annan veg en þann, að öllum þeim, sem fyrir sökum eru hafðir í máli þessu, sé gefið að sök, að þeir hafi framið öll þessi lagabrot. Þetta virðist þó ekki hafa vakað fyrir héraðs-

dómaranum, því að í bréfi, sem hann skrifaði skipuðum talsmanni í héraði fyrir alla hina ákærðu nema Jóhönnu Dagmar Magnúsdóttur og Stefán Thorarensen, og dagsett er 15. febr. 1937 og lagt fram í rétti 22. marz s. á., segist dómariinn samkvæmt samtali við hinn skipaða talsmann og til að létta fyrir honum starf hans við samningu varnar í málinu skulu „taka fram til frekari skýringar stefnunni í málinu“ það, sem þar segir. Kemur þar m. a. fram, að þá 6 menn, er héraðsdómariinn dró inn í málið, án þess að hafa dómsvald yfir þeim, sakar hann ekki um að hafa brotið nema fá ein af framantöldum lagaboðum, en það skiptir ekki máli í þessu sambandi, þar sem þeir menn eru þegar úr málinu. Þá kemur þar og fram, að hver einstakur þeirra 11 lyfsala, sem í bréfinu er vikið að, er ekki af dómaranum sakaður fyrir brot nema á sumum þeirra lagaboða, sem í stefnunni eru talin, og ekki allir fyrir brot á þeim sömu. En enginn þessara 11 lyfsala er þar sakaður um brot á lögunum eða reglugerðinni um gjaldeyrisverzlun. Í bréfi þessu er þannig mjög dregið úr þeim viðtæku ákærum, sem í stefnunni fólust. Þetta var þó ekki gert með réttum hætti og ekki um nema suma af hinum ákærðu, því að um ákærð Jóhönnu Dagmar Magnúsdóttur og Stefán Thorarensen sést ekki, að nein slík „skýring“ hafi verið gefin. Héraðsdómariinn sjálfur virðist heldur ekki hafa talið, að í bréfi þessu fælist nein breyting á stefnunni, því að í upphafi hins áfrýjaða dóms telur hann alla hina ákærðu vera sakaða um öll hin sömu lagabrot og með sama hætti og í stefnunni segir. Eftir það er þó í hinum áfrýjaða dómi um hvern einstakan hinna ákærðu alls ekki vikið að öllum þeim brotum, er honum hefir verið stefnt

fyrir, heldur einungis sakfelld fyrir eða sýknað af þeim brotum, sem eftir rannsókninni hefir þótt áhorfsmál að saka hvern einstakan þeirra um, en gengið þegjandi fram hjá hinum. Þessi málsmeðferð hér- aðsdómarans hefir m. a. leitt til þess, að enda þótt ekki komi neitt fram í rannsókn málsins, sem gefur til kynna, að neinn hinna ákærðu lyfsala hafi á nokkurn hátt brotið gegn þá gildandi fyrirmælum um gjaldeyrisverzlun, þá var þeim öllum stefnt fyrir slík brot, vegna þess að dómariinn taldi, að einn þeirra manna, sem hann dró inn í mál þetta, en hann ekki hafði dómsvald yfir, kynni að hafa gert sig sekan um þau. Í upphafi hins áfrýjaða dóms segir dómariinn síðan frá því, að allir hinir ákærðu séu sakaðir um þvílík afbrot, en að öðru leyti minnst hann ekki á þau nema um þennan eina mann. Var hér þó ekki um neitt óverulegt atriði að ræða, því að brot gegn lögum nr. 11 frá 9. jan. 1935 um gjaldeyrisverzlun o. fl. gátu samkvæmt 6. gr. þeirra varðað allt að 50000 króna sekt. Verður að telja, að mjög hafi verið gengið á rétt hinna ákærðu lyfsala með því að höfða þannig fyrst mál á hendur þeim fyrir mjög alvarleg afbrot. sem talið var líklegt, að allt annar þriðji maður hefði framið, en þeir sjálfir alls ekki grunaðir um, og taka síðan ekki þetta kæruatriði á hendur þeim berum orðum til úrlausnar í hinum áfrýjaða dómi. Með svipuðum hætti hefir einnig verið farið með sum önnur ákæruatriði, sem uppi voru höfð gegn lyfsölunum í stefnunni, en þar sem þau skipta minna máli og geta þó átt við suma þeirra, þykir ekki ástæða til að rekja þau nánar.

Þá er það einnig ljóst, að hin ástæðulausa mál- samsteypa hefir mjög haft áhrif á gang og hraða rannsóknar málsins og meðferðar þess yfirleitt. Mál

Þetta sýnist fyrst hafa komið til kasta dómstólanna 7. ágúst 1935, en þá hóf hinn reglulegi héraðsdómari í Skagafj.sýslu lögregluréttarrannsókn út af kæru á lyfsalann á Sauðárkróki, ákærða Ole Bang, fyrir ólöglegan innflutning áfengis. Hinn 9. okt. 1935 óskaði héraðsdómari þessi síðan eftir því, að setudómari yrði skipaður til að fara með málið. Nokkurnveginn jafnhliða þessari rannsókn í Skagafjarðarsýslu, eða frá 23. ágúst til 23. sept. 1935, fór fram í Reykjavík lögregluréttarrannsókn, framkvæmd af fulltrúa lögreglustjórans þar, og beindist hún í fyrstu gegn ákærða Þorsteini Scheving Thorsteinsson, en síðar gegn fleiri mönnum, og voru ákærð Jóhanna Dagmar Magnúsdóttir og Peter L. Mogensen þá m. a. kvödd fyrir rétt. Skömmu síðar, þ. e. 15. okt. 1935, hóf hinn reglulegi héraðsdómari í Snæfellsnes- og Hnappadalss. lögregluréttarrannsókn út af kæru yfir áfengissölu lyfjabúðarinnar í Stykkishólmi. Hinn 31. okt. 1935 var svo héraðsdómarinn í máli þessu skipaður með hinni konunglegu umboðsskrá, er áður getur, og tók hann allar þessar rannsóknir í sínar hendur. Hann hagaði störfum sínum þannig, að frá 6. til 27. nóv. 1935 vann hann að rannsókn út af ætluðum brotum lyfsalans í Stykkishólmi, ákærða Hans A. Svane. Hinn 28. s. m. hóf hann réttarrannsókn út af ætluðum brotum lyfsalans á Ísafirði, ákærða Gunnars Juul, og stóð hún til 9. des. s. á. Síðan liggja réttarrannsóknir dómarans niðri þar til 10. febr. 1936, þá tekur hann í einu réttarhaldi fyrir rannsókn út af ætluðum brotum lyfsalans í Sauðárkróki, ákærða Ole Bang. Því næst hefur hann 15. s. m. réttarrannsókn út af ætluðum brotum lyfsalans í Neskaupstað, ákærða Otto Gregers Nors Grundtvigs, og stóð hún til 19. s. m. Þann 22. s. m. hefur

dómarinn réttarrannsókn út af ætluðum brotum lyfsalans á Seyðisfirði, ákærða Johan Gerhardt Ole Ellerups, og hætti hann henni 2. marz s. á. Síðan er ekki þingað í málum þessum fyrr en 27. maí 1936, þá hefur hann rannsókn út af ætluðum brotum lyfsalans á Akureyri, ákærða Odds C. Thorarensens, og stóð hún þar til 24. júní s. á. Þann 27. s. m. tekur dómarinn, enn í einungis einu réttarhaldi, upp rannsókn út af ætluðum brotum ákærða Ole Bangs. Því næst hefur dómarinn 29. s. m. réttarrannsókn út af ætluðum brotum lyfsalans á Siglufirði, ákærða Aage Riddermann Schiøths og hélt hann henni áfram til 4. júlí s. á. Frá 17. til 28. s. m. hélt dómarinn síðan réttarrannsókn út af ætluðum brotum lyfsalans í Hafnarfirði, ákærða Sören Ringsted Kampmanns. Að svo búnu verður enn hlé á réttarhöldum í málum þessum þar til 27. ág. s. á., en þá var hafin réttarrannsókn út af ætluðum brotum lyfsalans í Vestm.eyjum, ákærða Jóhannesar Sigfússonar, og stóð hún til 5. sept. s. á. Hinn 18. sept. s. á., eða nærri því ári eftir að fyrri rannsókninni í Reykjavík lauk, tók dómarinn síðan upp að nýju rannsókn út af ætluðum brotum lyfsalanna í Reykjavík. Er þeirri rannsókn þannig hagað, að í réttarhaldinu 18. sept. fara fram yfirheyrslur varðandi ákærða Þorstein Scheving Thorsteinsson, í réttarhaldi 19. s. m. varðandi ákærða Peter L. Mogensen, í réttarhaldi 25. s. m. varðandi ákærðu Jóhönnu Dagmar Magnúsdóttur, en í réttarhaldi 30. sept. er í fyrsta skipti í máli þessu hafin réttarrannsókn gegn ákærða Stefáni Thorarensen.

Að þessum fjórum réttarhöldum loknum liggur réttarrannsókn niðri þar til 20. nóv. s. á. Í réttarhaldi þann dag koma fram nokkur gögn, sem einungis varða lyfsalana í Reykjavík, að öðru leyti en því, að

Svend A. Johansen er lítið eitt yfirheyrður um atriði, sem einnig gátu varðað lyfsalana utan Reykjavíkur, en ekkert sýnist koma fram í þessu réttarhaldi, sem ekki hefði alveg eins mátt fá full skil um fyrr, ef dómariinn hefði talið ástæðu til. Alveg sama máli sýnist gegna um gögn þau, sem fram komu í réttarhöldum frá 21. til 28. des. 1936, en í sumum þeirra réttarhalda var fjallað um málið í heild, en í öðrum eingöngu um lyfsalana í Reykjavík.

Hinn 28. des. gefur dómariinn síðan út stefnu í málinu, og 31. s. m. skipar hann hinum ákærðu talsmenn. Þann 8. febr. 1937 setur dómariinn aukarétt og leggur þá fram hegningar- og fæðingarvottorð hinna ákærðu, vottorð frá Efnarannsóknarstofu ríkisins, dags. 23. og 27. des. 1935, varðandi mál hinna ákærðu lyfsala í Stykkishólmi og á Ísafirði, bréf sitt dags. 11. jan. 1937 til landlæknis, þar sem dómariinn biður landlækni um álit hans á ýmsum atriðum í rannsókninni á við og dreif, og svarbréf landlæknis dags. 23. s. m. ásamt ýmsum fylgiskjöllum. Svo virðist sem auðvelt hefði verið að afla allra þessara gagna fyrr, eftir því sem rannsókninni miðaði áfram, ef dómariinn hefði álitð það nauðsynlegt. Þann 22. marz 1937 er enn þingað í málinu, og eru þá lagðar fram varnir fyrir hina ákærðu og málið síðan tekið til dóms. Hinn 29. maí er málið þó tekið upp til framhaldsrannsóknar og lagðar fram skýrslur um áfengislyfjakaup nokkurra hinna ákærðu lyfsala, en þar sem engin þeirra kaupa sýnast hafa farið fram eftir 6. júlí 1935, virðist sem hæglega hefði mátt afla þeirra upplýsinga fyrr. Loks er dómur kveðinn upp 23. júní 1937. Hinn 9. ágúst sama ár er hæstaréttarstefna í málinu gefin út. Hún er birt fyrir þeim hinna ákærðu, sem búsettir voru í

Reykjavík, 11. s. m. Síðan var hún eftir því sem tími vannzt til birt fyrir öðrum hinna ákærðu, en ekki var birtingunni lokið fyrr en 18. jan. 1938, en þá var stefnan birt fyrir þeim hinna ákærðu, sem búsettir voru í Stykkishólmi. Birtingin ein tók þannig rúma 5 mánuði.

Yfirlit þetta sýnir, að á rannsókn og allri meðferð málsins hefir orðið óhæfilegur dráttur. Málið gegn hverjum einstökum hinna ákærðu lyfsala mátti ljúka á skömmum tíma eftir að rannsókn gegn honum var hafin. Með því að steypa öllum þessum óskyldu málum í eitt, og draga auk þess inn í málið menn, sem dómarrinn hafði ekki dómsvald yfir, seinkaði ekki einungis stórlega málum þeirra, sem fyrst var hafin rannsókn gegn, heldur einnig málum hinna, því að vegna umfangs síns varð málið mjög seinmeðfarið. Verður því að telja, að með þessari málsmeðferð hafi mjög verið brotið gegn þeim rétti hinna ákærðu, að veita þeim greiða úrlausn mála þeirra.

Hinir ákærðu hafa þannig á fleiri en einn veg orðið fyrir réttarspjöllum vegna rangrar málshöfðunar og málsmeðferðar, og þykir því af framangreindum ástæðum ekki verða hjá því komizt að ómerkja meðferð málsins fyrir aukaréttinum og hinn áfrýjaða dóm einnig að því, er varðar hina ákærðu lyfsala: Hans A. Svane, Gunnar Juul, Otto Gregers Nors Grundtvig, Johan Gerhardt Ole Ellérup, Odd C. Thorarensen, Ole Bang, Aage Riddermann Schiöth, Sören Ringsted Kampmann, Jóhannes Sigfússon, Þorstein Scheving Thorsteinsson, Jóhönnu Dagmar Magnúsdóttur, Peter L. Mogensen og Stefán Thorarensen.

Eftir þessum málalokum verður að dæma ríkissjóð til að greiða allan kostnað sakarinnar bæði í

héraði og fyrir hæstarétti, þar með talin málflutningslaun skipaðs sækjanda fyrir hæstarétti, hæstaréttarmálflutningsmanns Gunnars Þorsteinssonar, er ákveðast 300 krónur, skipaðs verjanda hinna ákærðu, Jóhönnu Dagmar Magnúsdóttur og Stefáns Thorarensens, hæstaréttarmálflutningsmanns Lárusar Fjeldsted, er ákveðast 100 kr., og skipaðs verjanda annara hinna ákærðu, hæstaréttarmálflutningsmanns Lárusar Jóhannessonar, er ákveðast 300 kr.

Því dæmist rétt vera:

Hinn áfrýjaði dómur og meðferð málsins fyrir aukaréttinum á að vera ómerk.

Allur sakarkostnaður, bæði í héraði og fyrir hæstarétti, greiðist úr ríkissjóði, þar með talin málflutningslaun skipaðs sækjanda og skipaðra verjanda fyrir hæstarétti, hæstaréttarmálflutningsmannanna Gunnars Þorsteinssonar, Lárusar Jóhannessonar og Lárusar Fjeldsted, 300 krónur til hvors hinna fyrrnefndu og 100 krónur til hins síðastnefnda.

Dómur aukaréttar Reykjavíkur 23. júní 1937.

Með stefnu útgefinni 28. desember 1936 og birtri næsta dag er mál þetta höfðað af hálfu valdstjórnarinnar og réttvisinnar gegn þeim Hans A. Svane lyfsala og Jónasi Hildimundarsyni aðstoðarmanni í Stykkish., Gunnari Juul lyfsala og Helga Þorvarðarsyni aðstoðarm. á Ísafirði, Otto Gregers Nors Grundtvig lyfsala, Neskaupst., Johan Gerhardt Ole Ellerup lyfsala, Seyðisf., Oddi Carl Thorarensen lyfsala og Eyþóri Aðalsteini Thorarensen lyfjasveini og Sigurði Valdimar Flóventssyni lyfjasveini á Akureyri, Ole Bang lyfsala Sauðárkróki, Aage Riddermann Schiöth lyfsala og Einari Kristjánssyni aðstoðarmanni, Siglufirði, Sören

Ringsted Kampmann lyfsala í Hafnarfirði, Jóhannesi Sigfússyni lyfsala, Vestmannaeyjum, Þorsteini Scheving Thorsteinsson lyfsala, Peter L. Mogensen lyfsala, Jóhönnu Dagmar Magnúsdóttur lyfsala og Stefáni Thorarensen lyfsala í Reykjavík, og Svend Aage Johansen heildsala. Freyjugötu 42, Reykjavík, fyrir brot á lögum um einkasölu á áfengi nr. 69 7. maí 1928, áfengislögunum nr. 64 19. maí 1930, áfengislögunum nr. 33 9. jan. 1935, sbr. reglugerð nr. 95 30. des. 1930 um sölu áfengis til lækna, tannlækna og dýralækna og til lyfjabúða og um skammt áfengis handa þeim, og reglugerð nr. 65 31. des. 1930 um sölu áfengis til lækninga og reglugerð nr. 38 16. apríl 1935 um sölu áfengis til lækninga, tilskipun 4. des. 1934 um lækna og lyfsala, lögum nr. 63 10. des. 1934 um breytingu á lögum nr. 69 7. maí 1928 um einkasölu á áfengi, augl. landlæknis til lækna og lyfsala 21. ágúst 1934 um reglur varðandi gerð lyfseðla og afgreiðslu lyfja, tolllögum fyrir Ísland nr. 54 11. júlí 1911, l. nr. 43 2. nóv. 1914 um breytingu á tolllögum, l. nr. 71, 29. des. 1934 um gengisviðauka, lög nr. 82 26. apríl 1935, lög um gjaldeyrisverzlun o. fl. nr. 11 9. jan. 1935, sbr. reglugerð nr. 7 11. s. m. 1935, 13. og 14. kapitula hinna almennu hegningarlaga frá 25. júní 1869.

Hinir ákærðu eru allir komnir yfir lögaldur sakamanna og er aldur þeirra eins og hér segir:

Hans A. Svane er fæddur 3. marz 1896.

Jónas Hildimundarson er fæddur 3. jan. 1909.

Gunnar Juul er fæddur 16. marz 1894.

Helgi Þorvarðarson er fæddur 22. apríl 1906.

Otto Gregers Nors Grundtvig er fæddur 7. júní 1896.

Johan Gerhardt Ole Ellerup er fæddur 8. jan. 1904.

Oddur Carl Thorarensen er fæddur 24. nóv. 1894.

Eypór Aðalsteinn Thorarensen er fæddur 9. apríl 1902.

Sigurður Valdemar Flóventsson er fæddur 2. nóv. 1889.

Ole Bang er fæddur 23. marz 1905.

Aage Riddermann Schiöth er fæddur 27. júní 1902.

Einar Kristjánsson er fæddur 21. júlí 1898.

Sören Ringsted Kampmann er fæddur 13. des. 1884.

Jóhannes Sigfússon er fæddur 10. apríl 1902.

Þorsteinn Scheving Thorsteinsson er fæddur 11. febrúar 1890.

Jóhanna Dagmar Magnúsdóttir er fædd 22. júní 1896.

Peter L. Mogensen er fæddur 4. ágúst 1872.

Stefán Thorarensen er fæddur 31. júlí 1891.

Svend Aage Johansen er fæddur 18. maí 1895.

Þeir Hans A. Svane, Jónas Hildimundarson, Helgi Þorvarðarson, Otto G. N. Grundtvig, Oddur C. Thorarensen, Eyþór A. Thorarensen, Sigurður V. Flóventsson og Einar Kristjánsson hafa ekki sætt refsingu eða ákæru fyrr.

En eftirtöldum ákærðum hefir verið refsað þannig:

Gunnar Juul:

- 1924 $1\frac{1}{2}$ Gert að greiða 500 króna sekt fyrir brot á lögum nr. 91 1917.
- 1925 $\frac{1}{4}$ Dæmdur í 700 króna sekt fyrir brot á reglugerð nr. 67 1922, en sýknaður í hæstarétti 28. sept. 1925.
- 1927 $1\frac{1}{2}$ Sýknaður með dómi í lögreglurétti af ákæru fyrir brot á lögum nr. 15 1925 og reglugerð nr. 59 1925, en dæmdur af hæstarétti í 200 króna sekt 28. sept. 1927.

Johan Ole Gerhardt Ellerup:

- 1929 $\frac{1}{10}$ Réttarsætt í lögreglurétti Reykjavíkur, 10 kr. sekt fyrir ljósleysi á reiðhjólí.

Ole Bang:

- 1932 $\frac{5}{11}$ Réttarsætt í lögreglurétti Skagafjarðarsýslu, 600 krónur fyrir brot gegn 2. málsg. 21. greinar sbr. 2. málsg. 38. greinar áfengislaga nr. 64 frá 1930.

Aage R. Schiöth:

Sætt 20 króna sekt á Siglufirði fyrir helgidagabrot.

- 1936 $2\frac{1}{4}$ Dæmdur í lögreglurétti Siglufjarðar í 500 króna sekt fyrir brot á reglugerð um áfengissölu til lækninga og á áfengislögunum og þágildandi lyfjagjaldskrá, en
- 1937 $\frac{1}{2}$ sýknaður algerlega af hæstarétti.

Sören R. Kampmann:

- 1927 $2\frac{3}{4}$ 100 króna sekt með lögregluréttarsætt í Reykjavík fyrir ólöglegan innflutning á hálmi.

Dorsteinn Sch. Thorsteinsson:

Í lögsagnarumdæmi Reykjavíkur:

- 1927 $1\frac{1}{2}\%$ Áminning fyrir innflutning á hálmi.
 1929 $1\frac{3}{8}\%$ Sætti 30 króna sekt fyrir flækingshest.
 1930 $\frac{8}{7}\%$ Sætti 30 króna sekt fyrir brot gegn bifreiðal.
 1931 $2\frac{3}{8}\%$ Áminning fyrir brot gegn samþ. um bifreiðastæði.
 1932 $2\frac{7}{8}\%$ Áminning fyrir brot gegn umferðareglum.
 1932 $\frac{3}{8}\%$ Kærður fyrir bifreiðaárekstur. Málið rannsakað, en opinbert mál ekki höfðað.
 1934 $\frac{2}{11}\%$ Samþykkti 1000 króna sekt fyrir brot gegn reglugerð nr. 95 1931, 8. gr., sbr. 32. gr. áfengislaganna, og greiði $\frac{1}{3}$ kostnaðar við rannsókn málsins.
 1936 $1\frac{1}{8}\%$ Kærður fyrir bifreiðaárekstur. Málið rannsakað, en ekki talin ástæða til málssóknar.

Jóhanna Dagmar Magnúsdóttir:

- 1934 $\frac{2}{11}\%$ Samþykkti að greiða 600 króna sekt í lögreglurétti Reykjavíkur fyrir brot á 8. gr. reglugerðar nr. 95 1932 sbr. 32. gr. áfengislaganna og greiða $\frac{1}{3}$ kostnaðar við rannsókn málsins.

Peter L. Mogensen:

- 1934 $\frac{2}{11}\%$ Samþykkti í lögreglurétti Reykjavíkur að greiða 600 króna sekt fyrir brot á 8. grein reglugerðar nr. 95 1931 sbr. 32. gr. áfengislaganna og greiða $\frac{1}{3}$ kostnaðar við rannsókn málsins.

Stefán Thorarensen:

- 1928 $2\frac{8}{8}\%$ Sektaður á Akureyri um 5 krónur fyrir brot á lögreglusamþykkt bæjarins.
 Lögsagnarumdæmi Reykjavíkur:
 1923 $1\frac{1}{4}\%$ Dómur hæstaréttar. 150 kr. sekt. fyrir brot gegn 219. grein hinna almennu hegningarlaga $2\frac{5}{8}\%$ 1869.
 1923 $2\frac{4}{11}\%$ Dómur hæstaréttar, 100 króna sekt og krónur 442.65 í skaðabætur fyrir brot gegn 7. gr. laga nr. 88 1917.
 1930 $\frac{7}{8}\%$ Sætti 5 króna sekt fyrir brot gegn lögreglusamþykkt.

- 1930 $1\frac{1}{2}\%$ Áminning fyrir brot gegn samþykkt um bifreiðastæði.
- 1930 $\frac{5}{12}$ Aðvörun fyrir afturljósleysi á bifreið.
- 1934 $1\frac{1}{2}\%$ Dómur lögregluréttar, 100 króna sekt fyrir brot gegn 17. grein laga nr. 47 1932 og 12. gr. laga nr. 84 1933. Sýknaður í hæstarétti $1\frac{1}{2}\%$ 1935.
- 1935 $\frac{8}{7}$ Kærður fyrir ökuslys. Danske Lloyd greiddi skaðabætur.
- 1935 $1\frac{1}{10}$ Sýknaður í lögreglurétti fyrir brot á lögum nr. 47 1932 vegna fyrningar.
- 1936 $3\frac{1}{8}$ Aukaréttardómur. Þriggja mánaða fangelsi við venjulegt fangaviðurværi, skilorðsbundið, fyrir brot gegn 200. gr. og 292. gr., 1. mgr., hinna almennu hegningarlaga frá $2\frac{5}{8}\%$ 1869.

Svend Aage Johansen.

- 1935 $1\frac{5}{7}$ Sætti áminningu í lögreglurétti fyrir brot gegn samþykkt um bifreiðastæði, og
- $2\frac{7}{8}$ áminningu fyrir brot gegn umferðareglum.

II.

Með bréfi 21. ágúst 1935 sendir tollstjórinn í Reykjavík lögreglustjóranum þar til frekari rannsóknar bréf landlæknis, dags. 29. júlí s. á., og ýms gögn vegna innflutnings frá firmanu Nordisk Droge og Kemikalieforretning A/S Kaupmannahöfn (verður hér eftir í dómi þessum skammstafað N. D. K.) til Þorsteins Scheving Thorsteinsson, lyfsala í Reykjavík, á spiritusvökva, sem nefndur er á innkaupareikningi: tinctura aurantii, er reyndist samkvæmt rannsókn Efnarannsóknarstofu ríkisins að hafa eðlisþyngd 0.8139 eða sömu eðlisþyngd og 95.6% alkohol, og 0.10% þurefnisinnihald. Spiritus dilutus er 60.4—62.6% alkohol, spiritus concentratus 85.8—87.0% og spiritus alcoholisatus 92.6—94.0% alkohol. Tinctura aurantii er opinbert lyfjaheiti, og er samkvæmt Pharmacopoea Danica 1933 (skammstafað hér eftir í þessum dómi Ph. D.) sem er löggilt lyfjaskrá, samsett þannig:

Pericarpium aurantii .. 200 gr.

Spiritus dilutus 1000 —

Telur tollstjóri blöndu þessa tæpast geta talizt til lyfja, og landlæknir tekur það fram í bréfi sínu, sem fyrr getur,

að sér virðist það ekki vafamál eftir fyrirleggjandi gögn-
um, að hér sé um innflutning á nær hreinum spiritus að
ræða. Undir rannsókn málsins er lagt fram bréf N. D. K.,
þar sem það segist hafa tekið það upp hjá sjálfu sér að
senda téðum lyfsala þessa spiritusblöndu, og verður nánar
á þetta minnzt síðar hér í dómnum í sambandi við Þor-
stein Sch. Thorsteinsson. En á framlögðum lista yfir 24
áfengisblöndur frá N. D. K., sem allar eru meira og minna
ófullgerðar, og svo litið mengaðar spiritus, að til álita
kemur, hvort talinn verður annað en dulinn spiritusinn-
flutningur m. a. vegna þess, að flestir hinna ákærðu lyf-
sala hafa með játningu sinni upplýst, að fluttur hafi verið
inn spiritus concentratus eða spiritus alcoholisatus, þó
vera eigi þynnri spiritus í blöndun, er talið undir tölulið:
16. e. tinctura aurantii, og

f. corpus pro fergani,

báðar samsettar:

Pericarpium aurantii 100 gr.

Spiritus 50 kg.

Fullblönduð ætti að vera 10 kg. pericarpium aurantii á
móti spiritus dilutus, en fullum þriðjungi meira gegn
spiritus alcoholisatus, eins og spiritusinn reyndist að vera
samkvæmt rannsókn Efnarannsóknarstofu ríkisins, sem
fyr getur. En það má telja líklegast, að umrædd „tinctura
aurantii“ hafi verið þessi blanda, 16. e., þar sem tinctura
þarf að hrærast upp, pressast, þegar í henni eru fyrirskip-
aðar jurtir, og síast til þess að hafa dregið í sig tilætlað
magn þess, sem í spiritusinn var látið, og má hella ofan
af henni því nær alveg hreinum spiritusnum, þegar hann
er jafnlítið mengaður og blöndurnar á lyfjalista N. D. K.
eru, sbr. t. d. framburð ákærða Peter L. Mogensen, lyf-
sala, og getur þar af stafað, að ekki er fyllilega í samræmi
við listann niðurstaða efnarannsóknarstofunnar um þur-
efnismagn fyrrnefndrar tinktúru, en Svend A. Johansen
umboðsmaður N. D. K. fullyrðir, að firmað hafi ætið af-
greitt blöndur þessar samkvæmt umræddum lista, þegar
ekki var um annað beðið. Kemur það og heim við verð
téðs firma á blöndunum, ef bornar eru saman innkaups-
reikningar ákærðra lyfsala, við framlagðan verðlista frá
N. D. K. og framburð Svend A. Johansen í málinu um
verðið.

Við rannsókn málsins 6. september 1935 er lagt fram bréf landlæknis, dags. 23. ágúst s. á. ásamt með bréfi lyfsölustjóra, 22. s. m., bréfi tollvarðarins á Akureyri, dags. 2. s. m., faktúra frá 22. maí s. á. frá N. D. K. yfir m. a. ýmskonar áfengisblöndur, þ. á. meðal 2 brúsa 50.250 kg. hvor með „corpus pro tinct. thebaica benzoic“, og skýrsla Efnarannsóknarstofu ríkisins um rannsókn á innihaldi annars þessa brúsa, sem téður tollvörður tók í e. s. Goðafossi 12. júlí á Sauðárkróki og sendi Áfengisverzlun ríkisins með ósk um að rannsakað væri innihaldið. En vara þessi var til ákærðs Ole Bang, lyfsala á Sauðárkróki. Hinn brúsinn brotnaði í uppskipun og fór innihaldið allt niður. Skýrsla efnarannsóknarstofunnar er á þá leið, að innihald brúsans hafi reynzt „mestmegnis alkohol að styrkleika 87.3% eftir rúmmáli. Af öðrum efnum fannst ekki annað en lítið eitt af benzoesyru.“ Sé nafn og nafn þessarar blöndu á innkaupareikn. borið saman við nr. 22. j. eða k. á lista N. D. K., sem fyrr getur, ætti blandan í brúsanum að hafa verið í samræmi við þann lista, eða 250 gr. acid. benzoic og 50 kg. spiritus concentratus í hvorum þeirra. Enda nafnið á framlögðum pöntunarseðli nr. 3374, 9. maí 1935, í samræmi við listann og magnið talið á innkaupsreikningi 50.25 kg. hvor brúsi.

Fullgerð er tinktúra þessi þannig blönduð samkv. hinni löggitlu lyfjaskrá Ph. D.:

Aeteroleum anici	2 gr.
Champhora	3 —
Acidum benzoicum	5 —
Tinctura thebaica	50 —
Spiritus dilutus	940 —

1000 gr.

en það þýðir, að spiritusinn í fyrrnefndum brúsa er því nær þriðjungur sterkari en hann á að vera, og öll efni vantar, sem verkandi eru, nema acidum benzoicum, sem þó er ekki nema 250 gr. í 50 kg. spiritus í stað ca. 2500 gr., ef réttur spiritusstyrkleiki væri í blöndunni. Enda niðurstaða efnarannsóknarstofunnar sú, að spiritusinn geti vart talizt annað en hreinn spiritus, og verður rétturinn að ganga út frá því, að sú niðurstaða sé rétt, og nafnið því í hæsta máta villandi.

Rannsókn Efnarannsóknarstofu ríkisins á tinct. benzoic (benzoes) og tinctúru rathaniae, sem flutt er inn af ákærðum lyfsala Hans Svane í Stykkishólmi, sýnir, að í „tinct. benzoic“ er spiritus concentratus með aðeins 0.2% af benzoesýru og „tinctura rathaniae“ mestmegnis spiritus concentratus með aðeins ca. 0.03% þurefni, en samkvæmt hinni löggiltu lyfjaskrá Ph. D. er tinctura benzoes blönduð þannig:

Resina benzoe crasse contusa 200 gr.

Spiritus concentratus 1000 —

eða 20% benzoesýra, og tinctura rathaniae Ph. D. er blönduð þannig:

Radix rathaniae minutum concisa 200 gr.

Spiritus dilutus 1000 —

eða 20% rathaniae rót í spir. dilutus, en ætti að vera ca. 30% í spiritus concentratus. Er þetta pantað á framlögðum pöntunarseðli nr. 3377 11. 5. 1935 og það tekið fram á seðlinum, að landlækni skuli ekki sendur sá innkaupsreikningur. Enda hefir hann ekki komið til landlæknisskrifstofunnar sbr. skýrslu lyfsölustjóra.

Á pöntunarseðli ákærðs Ole Bang nr. 3328 16. 1. 1935 eru pöntuð 10—50 kg. eftir ýmsum númerum og stendur flest heima við lyfjalista N. D. K., og umboðsmaður firmans, ákærður Svend A. Johansen, segir að hér hljóti að vera um misritanir að ræða, þar sem ekki sé um annan lyfjalista að ræða en þann, sem hann afhenti réttinum. En téður umboðsmaður heldur því fram, að þennan lyfjalista hafi hann sýnt og sent meðákærðum lyfsölum og pantað eftir honum fyrir þá, þótt þeir hafi oft sjálfir pantað beint frá firmanu. Flestir ákærðra lyfsala, að Stefáni Thorarensen undanskildum, hafa líka viðurkennt að hafa pantað samkvæmt honum, eða þá svipaðar áfengisblöndur, meira og minna mengaðar, og ætíð ófullgerðar þegar um mikið var að ræða. Enda bera framlagðir innkaupsreikningar þeirra greinilega vott um þetta sem og framlagðir pöntunarseðlar. Það er líka viðurkennt, að þeir vissu um þennan innflutning hver annars og í sumum föllum verður ekki betur séð, og verður að teljast sannað, en þeir hafi tekið hann upp hver eftir öðrum. Enda ekkert líklegra, þar sem þeir telja lyfjatakstann samdan með

tilliti til þessa innflutnings, og þeir hafa með sér félag, sem auðvitað ræðir hagsmunamál þeirra.

Innflutningur þessi hefir líklega átt sér stað nokkuð lengur en rannsókn þessi nær til, sem sést m. a. af því, að landlæknir finnur að þessu í bréfi dags. 12. apríl 1932 og tekur það beinlínis fram, að hann álití innflutninginn tvímælalaust bannaðan með lögum. Enda eru ekki til hjá lyfsölustjóra innkaupsreikningar nema frá ársbyrjun 1933, og þó ekki allir, og framlagðar skýrslur lyfsölustjóra ná aðeins yfir árin 1933—1935. Það er því upplýst, að þrátt fyrir bréf landlæknis heldur innflutningur þessi áfram jafnvel fram yfir mitt sumar 1935, löngu eftir að áfengislögin nr. 33 frá 9. jan. þ. á. eru gengin í gildi. Þó eru innkaupsreikningar ákærðra lyfsala sendir skrifstofu landlæknis, sem framsendir þá lyfjadeild Áfengisverzl. ríkisins, en á þessu er þó mjög verulegur misbrestur. Það eina ár, 1935, sem samanburður er mögulegur og í einstöku föllum er það beinlínis skrifað á pöntunarseðla, að senda ekki innkaupsreikninga yfir áfengislyf til landlæknis og leyna hann þannig áfengisinnflutningi. En lyfsölunum hlýtur, bæði af áfengislögunum 1935 og reglugerðinni frá 16. apríl s. á., sem félag þeirra fékk til umsagnar 16. marz 1935, að hafa verið kunnugt um, að þeir máttu ekki flytja inn slíkar áfengisblöndur. Er það m. a. eftirtektarvert, að landlæknisskrifstofunni hafa yfirleitt ekki borízt innkaupsreikningar yfir áfengislyfjapantanir þær, sem framlagðir pöntunarseðlar, teknir hjá ákærðum Svend A. Johansen, sýna,

Til 1. febrúar 1935, að áfengislögin frá 9. janúar 1935 nr. 33 öðlast gildi, fer innflutningur áfengis, hverju nafni sem nefnist, eftir áfengislögunum nr. 64 19. maí 1930 sbr. l. nr. 3 4. apríl 1923, og lögum um einkasölu á áfengi nr. 69 7. maí 1928.

Samkvæmt áfengislögunum 1930, 2. gr., skal ríkisstjórninni einni heimilt að annast innflutning og sölu áfengis, sem nauðsynlegt er: „... c. handa lyfsölum, eins og lyfjaskrá heimilar.“ Skal stjórnarráðið löggilda nýja lyfjaskrá jafnskjótt og lögin öðlast gildi. Og samkvæmt 1. gr. er áfengur drykkur ... hver sá vökvi, sem meira er í en $2\frac{1}{4}$ % af vinanda að rúmmáli.

Áfengiseinkasölulögin nr. 69 1928, 1. gr., segir: „ríkisstjórnin ein má flytja hingað frá útlöndum áfengi og vínanda, sem heimilt er að flytja til landsins og í er meira en 2¼ % af vínanda að rúmmáli“ og í 2. gr. sömu laga segir: „áfengi það, sem ríkisstjórnin flytur inn samkvæmt 1. gr. og 2. gr. áfengislaganna ... selur hún aðeins lyfsölum og læknum, er rétt hafa til lyfjasölu.“

Það orkar ekki tvímælis, að allur innflutningur ákærðra lyfsala á áfengisvökvum með meiru en 2¼ % af vínanda að rúmmáli í, er óheimill samkv. þessum ákvæðum, en til álita getur komið, hvort brotið heyrir undir bæði áfengislögin og einkasölulögin, eða aðeins undir hin siðarnefndu, og þá hvort áfengisverzlunin, eða forstjórn hennar, með því að liða innflutninginn, sem hún sannanlega veit um, hefir samþykkt hann og hann þar með megi teljast löglegur sem hennar eigin innflutningur, enda þótt hinsvegar megi telja upplýst, að hún hafi ekki vitað um, hversu lítið voru mengaðar áfengisblöndurnar samkvæmt sérlista N. D. K. sbr. hér að framan.

Spiritusblöndurnar, sem ákærðir lyfsalar hafa flutt inn til 1. febrúar 1935, er óleyfilegur áfengisinnflutningur samborið við lögin nr. 3 4. apríl 1923, og kemur þá aðeins til álita, hvort hin löggilta lyfjaskrá heimilar hann. Ekki verður með visu séð, hvað átt er við með „eins og lyfjaskrá heimilar“ í áfengislögunum frá 1930, en vafalaust hefir ætlun löggjafans verið sú, sbr. ákvæðið um að stjórnarráðið skuli, jafnskjótt og lögin öðlast gildi, löggilda nýja lyfjaskrá, verið sú, (sic) að tiltaka í slíkri skrá, hvers konar áfengi og áfengisvökva væri heimilt að flytja inn til lyfjanotkunar. Enda stendur beinlínis í greinargerð um áfengislögin 1928, sem hér nefnd ákvæði eru tekin upp úr í lögin 1930.

Um 2. grein 1. málsgrein: „Gert er ráð fyrir, að ríkisstjórnin hafi fullkominn einkarétt til innflutnings á öllu því áfengi, sem heimilað er til notkunar í landinu,“ og 3. málsgrein: „Endurskoðuð lyfjaskrá skeri úr um það, hver áfeng lyf séu nauðsynleg til lækninga og hverjar tegundir áfengis.“

Þann 6. júlí 1934 er Pharmacopoea Danica, útgáfa 1933, löggilt sem lyfjaskrá hér á landi með konunglegri auglýsingu, en til þess tíma gildi útgáfa sömu bókar 1907. Ástæð-

an til þess, að ekki er staðfest ný lyfjaskrá strax, eins og áfengislögin gera ráð fyrir, mun vera sú, að beðið var eftir endurskoðaðri útgáfu Ph. D., sem ekki kom út fyrir en 1933. Nú er ekkert af áfengisblöndunum, sem ákærðir lyfsalar hafa flutt inn samkvæmt framlögðum lyfjalista N. D. K. og ýmsar fleiri innfluttar blöndur, í samræmi við hinar löggiltu lyfjaskrár, og mætti því álykta, að innflutningur þeirra færi í bága við c.-lið 2. greinar áfengislaganna frá 1930 sbr. 2. grein reglugerðar um sölu áfengis til lækninga 31. des. 1930, einkum og sér í lagi vegna þess, að áfengislögin innihalda einmitt ákvæðið um lyfjaskrána til þess að misbeitt verði ekki innflutningsákvæðinu í ofangreindum c. lið 2. greinar. En með tilliti til þess, að flytja má inn alveg ómengaðan spiritus samkvæmt löggiltum lyfjaskrár, ályktar rétturinn, að hér sé um brot á einkasölulögunum nr. 69 7. maí 1928 að ræða.

Áfengislögin nr. 33 9. jan. 1935 gengu í gildi 1. febr. 1935, önnur grein laganna bannar öllum nema ríkisstjórninni innflutning áfengra drykkja eða áfengisvökva, hverju nafni sem nefnast. En áfengi er samkvæmt 1. grein hver sá vökvi, sem meira er í en $2\frac{1}{4}\%$ af vínanda að rúmmáli. Hér er ekki að fara í grafgötur um það, að allur áfengisinnflutningur, annara en ríkistjórnarinnar eða Áfengisverzlunar ríkisins í umboði hennar, er brot á þessari grein. Og verður ekki hjá því komizt að telja innflutning ákærðra lyfsala eftir 1. febr. 1935 á áfengisvökvum, sem meira innihalda en $2\frac{1}{4}\%$ vínanda að rúmmáli, brot á annari grein téðra áfengislaga. Það má að visu segja, að ákærðir lyfsalar hafi ekki gert annað en haldið áfram uppteknum hætti og Áfengisverzlunin hefir látið þennan innflutning viðgangast, enda þótt hún hlyti að víta um hann að nokkru leyti og í einstöku falli, Ellerup á Seyðisfirði, hefir ríkisstjórnin gefið í símskeyti leyfi til innflutnings áfengisvökva. En Áfengisverzlunin bendir loks hinum ákærðu á, að þeim er ekki heimill innflutningurinn, enda þótt telja verði það í verkahring löggæzlunnar að hefta hann, eins og líka upphaf rannsóknar máls þessa er hennar verk. Rétturinn lítur svo á, að þar sem engin heimild er til í lögum, er leyfi ríkisstjórninni, eða umbjóðanda hennar, Áfengisverzluninni, að framselja innflutningsréttinn í hendur

annara, heldur þvert á móti eru hin ströngustu ákvæði um, að ríkisstjórninni einni er heimill innflutningurinn og þungar sektir lagðar við, ef brotið er, þá réttlæti það ekki brot hinna ákærðu lyfsala, þó það hinsvegar megi teljast þeim til linkindar við mælingu refsingarinnar. Það gæti leitt til hins mesta glundroða og ómögulegt að sjá fyrir endann á því, ef farið væri, án heimildar í lögum, að gefa undanþágur frá skýlausum lagabókstaf og anda laga, og getur rétturinn ekki fallizt á réttmæti slíks.

Ákærður Svend A. Johansen er umboðsmaður firmans Nordisk Droge & Kemikalieforretning A/S, Kbh., hér á landi, og fær umboðslaun af öllum viðskiptum þess hér. Hann hefir viðurkennt, að hann ýmist taki við pöntunum lyfsalanna, eða þeir sendi þær sjálfir. Enda bera innkaupsreikningar þeirra stundum með sér, að hann hefir gert pöntunina, og í einstaka sönnuðum föllum hefir hann aðstoðað ákærða lyfsala beinlínis í því að leyna landlækni innflutningi áfengisblandna með áritun sinni á pöntunarseðla, og játar hann, að hann hafi stundum framsent samkvæmt ósk þeirra beiðni um að landlækni væri ekki sendur innkaupsreikningurinn, en það hafi verið sjaldan. Ekki kemur til mála, að honum hafi verið vegna sérþekkingarskorts ókunnugt um hvers konar innflutningur áfengisblöndurnar voru. Hann talar um það m. a. í bréfi til firma síns dags. 8. ágúst 1935, að S. Kampmann megi ekki flytja „Blandingerne“, eins og hann nefnir áfengisblöndurnar, inn frammar. Og í bréfi dags. 23. marz 1935 til firmans tekur hann fram, að byrjað sé að taka prufur af öllu „Ballongods og Tincturer ...“ svo það liði víst því miður ekki á löngu, að verzlun þeirra með tincturur í stórum stíl hætti. Ekki reyndist unnt að fá staðfestingu á því, hve mikil brögð hafa verið að fyrrnefndum uppáskriftum, þar sem téður umboðsmaður kveðst eyðileggja pöntunarbækur sínar jafnóðum. Ákærður Svend A. Johansen tekur það fram, að þegar hann panti vörur, sem eru samnefndar Ph. D. og sérstöku lyfjaskránni frá N. D. K., þá gangi hann út frá, að þær séu afgreiddar í samræmi við sérstöku lyfjaskrána, það er, framlagðan lyfjalista N. D. K., enda kemur þetta heim við innkaupsreikningana og verð áfengisblandnanna við uppgefið verð á þeim. Eftir

að áfengislögin nr. 33 1935 og reglugerðin nr. 38 16/4 s. á. höfðu tekið gildi, ferðaðist ákærður Svend A. Johansen milli lyfsalanna og safnaði hjá þeim m. a. pöntunum á áfengisblöndum, sem er gersamlega bannað að flytja inn af öðrum en ríkisstjórninni, og á tvo pöntunarseðla hefir hann í þetta sinn, að ósk lyfsalanna, að því er hann segir, ritað beiðni, sem miðar að því að leynd áfengisinnflutningi, og svo einkennilega bregður við, að ekki kemur afrit til landlæknis nema af örfáum innkaupareikningum samkvæmt pöntunarseðlum í þessari ferð. Rétturinn litur því svo á, að ákærður Svend A. Johansen sé brotlegur um hlutdeild í óleyfilegum innflutningi áfengis.

III.

Það er upplýst í málinu, að ákærðir lyfsalar, að Stefáni Thorarensen undanskildum, hafa flutt inn spíritusblöndur samkvæmt framlögðum lyfjalista N. D. K. eða mjög svipaðar blöndur. Sumar blöndurnar bera löghelguð lyfjanöfn, enda þótt í þær vanti meginþorra þeirra verkandi efna, sem löggilt lyfjaskrá tiltekur; en upplausnarefnið, spíritus, er þar ætíð og er spíritus concentratus eða sterkari, vegna þess að ekki er ástæða til að flytja inn vatnið, segja hinir ákærðu lyfsalar. En einmitt það gerir spíritusinn, sem áður er lítt mengaður, ennþá minna mengaðan. Enda jatað af einum þeirra beinlínis, að léttara sé að selja hann þannig tilhafðan. Sumar þessar áfengisblöndur, bæði á lista N. D. K. og aðrar, eru nefndar corpus pro þetta eða hitt löggilt eða ólöggilt lyfjanafn, og er sterkur spíritus ætíð meginefnið, en dregið að meira eða minna leyti úr verkandi efnum blöndunnar. Hafa lyfsalarnir fullyrft, að þetta væri gert m. a. af því, að hreinn spíritus frá Áfengisverzluninni væri of dýr til tincturugerðar og áfengislyfjagerðar samanborið við lyfjaverðskrá, enda gætu þeir gert miklu fleiri lyf úr þessum blöndum, en ef þær væru innfluttar fullmengaðar. Blöndurnar hafa verið nefndar „ansatte“, en það er algert rangnefni á þeim, því með „ansatte“ er átt við, að í upplausnarefnið, hér spíritus, sé búið að láta öll efni, þar á meðal vatn, en eftir sé að pressa það, hrista og sía, svo upplausnarefnið sé fullmengað og lyfið fullgert. Það er einnig upplýst, enda vitanlegt, að upplausnarefninu, hér spíritus, má hella ofan af

hinum ísettu þurefnum því nær alveg ómengduðu, ekki hvað sízt þegar svo lítið er af þeim, eins og hér er um að ræða. Ef innkaupareikningarnir eru athugaðir, sést, að ýmsar lyfjablöndurnar eru uppfærðar að þunga með ákveðinni kílóatölu og broti úr kílói, og borið saman við lista N. D. K. er kílóatalan spiritus en brotið þurrefni. Nú er það upplýst í málinu, að til þess að kaupandinn njóti ákveðins lægsta verðs á spiritusblöndunum verður hann að kaupa minnst 60 lítra 100% spiritus í einu, og er því þurrefnið aukaatriði hér, hvað magnið snertir. Í mörgum föllum bera því innkaupareikningarnir með sér, ef þetta er athugað, hversu lítt spiritusinn er blandaður og í einstaka föllum vekur það jafnvel grun um, að alls ómengaður spiritus hafi verið fluttur inn. Rannsóknir Efnarannsóknarstofu ríkisins hafa loks beinlínis sannað, að þær áfengisblöndur, samnefndar sérlista N. D. K., sem náðst hefir til að rannsaka, eru mest megnis tómur spiritus; enda staðfestir sú játning ákærðra lyfsala, að nota megi blöndurnar í margskonar lyf umfram venju — sumar eru fullmengaðar aðeins nothæfar í eitt lyf og allar í örfá lyf — að hér er um að ræða dulinn spiritusinniflutning, ekki hvað sízt þar sem ranglega eru notuð lögfest nöfn, eða alveg óvenjuleg. Og einmitt þessi innflutningur hefir sannanlega gefið sumum hinna ákærðu lyfsala tækifæri til þess að selja hreinan spiritus óleyfilega til drykkjar, enda þótt ekki sé fullsannað, að bein sala hafi farið fram á blöndunum.

Það verður því að telja hinar innfluttu, lítt menguðu áfengisblöndur tollskyldar eins og hreinan spiritus samkvæmt gildandi lagafyrirmælum. En með tilliti til þess, að ekki eru nú gefin tollvottorð, sem lögð eru við æru eða drengskap, verður að sýkna hina ákærðu af broti á 14. kapitula hinna almennu hegningarlaga frá 25. júní 1869.

IV.

Þar sem lyfsalar landsins gegna mjög mikilsvarðandi störfum sem trúnaðarmenn þjóðarinnar um mikilsvarðandi heilbrigðis- og heilsumál hennar, verður ekki hjá því komizt að athuga afstöðu þeirra til 13. kapitula hinna almennu hegningarlaga frá 25. júní 1869.

Fyrsta lyfjabúðin er sett á stofn um leið og landlæknis-

embættið með konungsúrskurði 18. marz 1760 og hafði landlæknir lyfjabúðina, en aðallagaboðið um lyfsala, tilskipun frá 4. des. 1672, var birt hér á alþingi 1673.

Árið 1772 er lyfjabúðin skilin frá landlæknisembættinu og leyfisbréf útgefið þá. Fyrsti lyfsali landsins er þannig embættismaður, en hann er það frekar sem landlæknir en sem lyfsali. Þegar fyrsti sjálfstæði lyfsalinn tekur við starfi sínu 1772, réttum hundrað árum eftir að fyrrnefnt aðallagaboð um lyfsala er gefið út, hafði hann frá rikissjóði fri áhöld o. fl., og hélzt það um nokkurt skeið, en að öðru leyti kostaði hann sjálfur reksturinn og bar ábyrgð á honum. Þegar hin almennu hegninglög taka hér gildi, eru þrjár lyfjabúðir starfandi í landinu, þar af eru tvær bundnar við nafn lyfsalans, en ein ekki, og hefir það haldizt síðan, að nýtt leyfi er ætið bundið nafni leyfishafa.

Ýmsar skyldur eru lagðar lyfsölum á herðar, sem eru samkynja skyldum hátt settra embættismanna ríkisins. Þeir verða að hafa notið sérmenntunar og staðizt próf í lyfjafræðum, þeir verða samkv. 11. grein tilsk. frá 4. des. 1762 að vinna konungi eið, og þeir hafa allir unnið konungi og stjórnarskránni, sem og lögum þeim, er snerta starf þeirra, eið; þeir verða að halda þær bækur, m. a. áfengisbækur, og gefa þær skýrslur, sem af þeim er krafizt samkvæmt lögum og sérstökum reglugerðum eða fyrir-mælum landlæknis; þeir eru bundnir opinberu eftirliti; þeir eru bundnir þagnarskyldu, þeir fá veitingar- og leyfisbréf konungs fyrir starfa sínum, sbr. orðalag leyfisbréfs þeirra: „... allra mildilegast höfum veitt svo og hér með veitum og leyfum að lyfjafræðingur ... megi reka lyfjabúð.“ Leyfið gildir aðeins fyrir leyfishafa sjálfan, að leyfi Reykjavíkurapóteks undanskyldu, sem telja má hlutbundið; vilji leyfishafi hætta, skýrir hann þegar ráðuneytinu frá því, þ. e. sækir um lausn, og mun þá ráðuneytið auglýsa starfið laust til umsóknar; leyfishafi er skyldur til að hafa ætið birgðir af öllum vörum, sem tilfærðar eru í hinni löggiltu lyfjaskrá; þeim bera að kaupa lyfjabirgðir og áhöld þar sem til er tekið í leyfisbréfinu og fer um kaupin eftir reglum, sem ráðuneytið setur; loks ber leyfishafa að fara eftir þeim ákvæðum, er sett hafa verið eða sett verða um lyfsala á Íslandi, svo og eftir

gildandi lyfjaskrá og eiði þeim, er honum ber að vinna, og hann verður að hlíta úrskurði ráðuneytisins í öllum greinum, ef ágreiningur ris um skilning á leyfisbréfinu. Lyfsalarnir verða að hlíta lyfjaverðskrá, sem hið opinbera setur þeim, þ. e. hið opinbera ákveður tekjur þeirra að því leyti; þeir hafa á leyfissvæðinu einkasölu á lyfjum, sjá t. d. Kansillie bréf 16/9 1797, þar sem strangt bann er lagt við, að aðrir selji lyf en þeir, m. a. svo ágóði þeirra rýrni ekki, og með leyfisbréfinu er þeim veittur réttur til þess, ef þeir hætta, að óska þess, að ráðuneytið skyldi eftirmann þeirra til að kaupa lyfjabirgðir þeirra og áhöld fyrir það verð, sem ráðuneytið ákveður.

Skiptalögin kveða svo á, að kröfur lyfsala fyrir útlátin lyf njóti forgangsréttar í gjaldþrotabúi skuldunauts.

Að sumu leyti eru lyfsölum sett takmörk umfram það, sem venja er til um embættismenn, þeir mega t. d. ekki nota þekkingu sína við praxis medica, né láta sveina sína gera það, með öðrum orðum, þeim er bannað að gefa fólki læknisráðleggingar eða ráðleggja því að nota lyf, 12. grein tilsk. 4/12 1672; lyfsali er skyldur til að hafa duglega og reynda sveina með sérþekkingu í þjónustu sinni eftir þörfum, 14. grein sömu tilsk.

Starf lyfsalanna er því gerólikt venjulegri kaupmennsku og réttur þeirra og skyldur miklu meiri. Má til viðbótar framanskráðu taka fram, að þeir eru m. a. skyldir til að hafa lyfjabúðir sínar opnar á nóttum og helgum dögum og lyf verða þeir að afgreiða, þótt ekkert gjald fylgi lyfseðli, 19. grein tilsk. 4/12 1672.

Í 13. kapítula hinna almennu hegningarlaga er engin algild skilgreining á því, hvað lögin eiga við með embættis- og sýslunarmönnum, en það mun vera venja og helgast m. a. af ýmsum hæstaréttardómum, að undir kaflann heyra fyrst og fremst allir embættismenn ríkisins og þeir settir og ráðnir starfsmenn þess, sem starfa við stofnanir opinbers eðlis, ennfremur starfsmenn sveita- og bæjarfélaga.

18. grein áfengislaganna frá 1930 og 20. gr. áfengislaganna nr. 33 1935 setja lyfsala og starfsmenn þeirra á bekk með embættismönnum og starfsmönnum ríkisins, en sömu lög ná einnig til embættislausra lækna og ýmissa starfsmanna, sem ekki snerta ríkið eða opinberar stofn-

anir, svo af því verður ekki ráðið, hvort 13. kapítuli hegningarlaganna tekur til þeirra.

Í álit, sem lyfsalafélagið sendi Alþingi um frumvarp til laga um einkasölu ríkisins á lyfjum árið 1921, líta sjálfir lyfsalarnir á sig sem opinbera sýslunarmenn, en það sannar ekkert í málinu.

Dómar, sem fallið hafa um brot lyfsala í starfi þeirra, hafa ekki tekið til meðferðar afstöðu þeirra til hérnefnds hegningarlagakapítula, nema undirréttardómur í áfengismáli gegn ákærðum Aage Schiöth, og sýknaði undirréttur hann, en hæstiréttur ræddi spursmálið um afstöðu hans til hegningarlagakafans ekki, þar sem hann sýknaði hann af áfengislagabrotinu. Í 228. grein hinna almennu hegningarlaga er gengið út frá því sem sjálfsögðu, að málaflutningsmenn séu beinlinis embættismenn, og má ætla, að draga mætti af því hliðstæðu um lyfsalana, sem svo mjög líkjast embættismönnum eða sýslunarmönnum. En ef athugað er, hversu ströng eru ákvæði hegningarlaganna, að ekki verður annað séð af greinargerð dönsku laganna, 136. grein, sem samsvarar 140. (sic) grein vorra hegningarlaga, en að lyfsalar séu ekki samkvæmt meiningu 13. kapítula embættis- eða sýslunarmenn, og lögin taka þá hvergi fram beint eða óbeint sem slíka, og síðari lagasetning heimfærir þá hvergi undir hin almennu hegningarlög, verður að telja þá sýkna af broti á 13. kapítula hinna almennu hegningarlaga frá 25. júní 1869.

V.

Tilskipun 4. desember 1672 um lækna og lyfsala, sem er aðal lagaboðið um lyfsala, tekur fram í 25. grein: „En ef nokkur lyfjabúð . . . verður bersýnilega ábótavant fyrir vanhirðu og fyrirhyggjuskort, þá skal lyfsali hafa fyrirgert leyfi sinu og lyfjabúð hans lögð niður. . .“

Nú er það upplýst, að hinir ákærðu lyfsalar hafa gert sig seka um alvarleg brot á þeim lögum og reglugerðum, sem varða starf þeirra, og þar með m. a. brotið erindisbréf sín og eiðstaf, og litur rétturinn svo á, að ekki sé heimilt að ganga fram hjá því, að þeir hafa jafnframt brotið hér greint ákvæði algerlega á hliðstæðan hátt og hérgreint tilskipunarákvæði ræðir um. Með tilvísun til þess, sem hér að framan er sagt og þess, sem sagt

verður um brot hvers ákærðs lyfsala fyrir sig, telur rétturinn því að heimfæra beri brot þeirra m. a. undir hérgreint ákæði 25. greinar tilskipunar frá 4. des. 1672 um lækna og lyfsala.

VI.

1. Ísafjörður.

Ákærður Gunnar Juul lyfsali játar, að hann hafi flutt inn áfengisblöndur síðan árið 1935 samkvæmt sérlista N. D. K. með sterkari spiritus en venjulegt er í tincturum eða spiritus concentratus. Telur hann tincturnar mjög litið mengaðar og hafi vantandi efni ekki fylgt þeim. Samkvæmt framlagðri skýrslu lyfsölustjóra yfir áfengisinnflutning ákærðs árin 1933—1935 hefir hann flutt inn árin :

	1933	1934	1935
Tinct. aurantii	50.1 kg.		
Corpus pro fergan	100.2 —	100.2 kg.	
Sol. acid. boric.spir	151.1 —		
Tinct. theb. benz. sine opio			
corp. pro.	100.2 —		
Corpus pro tinct. theb. benz.	50.25—	150.6 —	50.2 kg.
— — ferrodak	50 —		
Acid hydroclor, spirit.	50 —		
Spir. amm. an. corpus pro ..		49.9 —	48.9 —
	551.85 kg.	299.7 kg.	99.1 kg.

eða samtals 950.65 kg., eða 1093 lítra áfengisblöndur, sem samkvæmt framansögðu eru svo lítt mengaðar, að telja verður þær tollskyldar sem hreinan spiritus samkvæmt gildandi tolllögum.

Samkvæmt pöntunarseðli, sem tekinn var hjá Svend A. Johansen, nr. 3362, dags. 5. maí 1935, pantar ákærður G. Juul 1 ballon corpus pro spiritus amm. anisatus, samkvæmt pöntunarseðli nr. 3373, dags. 9. maí 1935, 1 kg. spir. camphoratus, 1 kg. tinct. tolutanum og 1 kg. solut. cod. spir. Samkvæmt pöntunarseðli 3384, dags. 25. maí 1935: 10 kg. spir. sapon camphorat. og 1 ballon corpus pro tinctura theb., og loks samkvæmt pöntunarseðli nr. 3392 og 3394, dags. 24. júní 1935, m. a. 2 kg. tinctura aurantii, 3 kg. tinctura thebaica og 500 gr. tinct. thebaica crocata, eða samtals 118 kg. eða 135 lítrar.

Vörur þessar flytur ákærður allar inn samkvæmt fram-
lögðum innkaupsreikningum, og þær eru allar áfengis-
blöndur og áfengislyf, sem er óheimilt að flytja inn af
öðrum en ríkisstjórninni eða umboðsmanni hennar,
Áfengisverzlun ríkisins, og vísast til þess, sem hér að fram-
an er sagt um innflutning þennan og annars almennt.

Ákærður færir ekki áfengisbækur samkvæmt reglugerð
nr. 38, 16. apríl 1935, 15. grein.

Ákærður Helgi Þorvarðarson, aðstoðarmaður lyfsalans,
G. Juul, segir, að áleitni manna í ólöglegt áfengi sé svo
mikil, að hann hafi svo að segja ekki við að neita, en hann
þverneitar því að hafa selt nokkrum manni áfengi ólög-
lega.

Vitnið Gunnlaugur Halldórsson ber það, og staðfestir
framburðinn með eiði, að hann hafi á sumrinu 1935 keypt
spirituspela á kr. 5.50 af Gunnari Juul lyfsala, ennfremur
segist hann hafa keypt spiritus síðastliðinn vetur (1934—
1935) og næsta ár á undan, alloft. Stöku sinnum hafi hann
keypt $\frac{1}{2}$ flösku af spiritus á 8 krónur. Ennfremur ber
vitni það, við sampröfun á framburði Ingvars Jónssonar,
að hann muni eftir því, að hann hafi keypt samskonar
blöndu og Ingvar ber um, og verður ekki annað séð, en
vitnin beri hér um sama tilvikið.

Vitnið Ingvar Jónsson ber það og staðfestir með eiði,
að hann hafi alloft síðan á árinu 1933, og síðast á fyrri
hluta þessa sumars (1935) líklega í júnímánuði, keypt
spiritus af G. Juul, ætíð fyrir kr. 5.50 pelann, og hafi kúmen
eða bitterbragð verið af spiritusnum og í eitt skipti, að hann
minnir 29. nóv. 1933, hafi hann og vitnið Gunnlaugur
fengið þar keyptan gulleitan vinanda, sem þeir vildu fá
skipti á vegna seltubragðs, sem þeim fannst að honum,
en fengu ekki, og minnst Gunnlaugur þessa eins og fyrr
segir.

Vitnið Ólafur Ólafsson ber það og staðfestir með eiði,
að það hafi á s. l. sumri (1935) keypt í þrjú skipti spiritus
af G. Juul lyfsala, einn pela einhvern tíma fyrir sund-
prófið í Reykjanesi, tvo pela laugardaginn fyrir sund-
prófið, og einn pela um mánaðamótin september—októ-
ber. Álitur vitnið, að um hreinan spiritus hafi verið að
ræða, og blandaði hann vatni til drykkjar. Í tvö fyrri
skiptin afgreiddi Helgi Þorvarðarson aðstoðarmaður vitn-

ið, og var einn í lyfjabúðinni og í þriðja skiptið var G. Juul viðstaddur og leyfði afgreiðsluna.

Vitnið Páll Jónsson ber það, og staðfestir með eiði, að hann hafi einstöku sinnum fengið keyptan spíritus í lyfjabúðinni án lyfseðils og iðnaðarbókar, 125—250 gr. í einu, ofurlítið gulleitan, en man ekki eftir neinu aukabragði þegar hann drakk hann. Síðast segist hann hafa fengið keyptan spíritus fyrri partinn í sumar (1935) og þá líklega 250 gr. Stundum fékk hann þetta hjá lyfsalanum og stundum hjá aðstoðarmanninum, sem vera mun Helgi Þorvarðarson, þar sem annar aðstoðarmaður er ekki í lyfjabúðinni.

Vitnið Erling Aspelund ber það og staðfestir með eiði, að það hafi fengið keyptan spíritus, stundum *consentratus* og stundum *pommerance*, þ. e. *tinctura aurantii* skv. lista N. D. K., frá því á árinu 1933 til ársloka 1934 nokkrum sinnum; hafi lyfsalinn G. Juul ætíð selt sér þetta, en Helgi Þorvarðarson stundum afhent það með leyfi eða að fyrirlagi lyfsalans.

Tvö vitni bera það, að þau hafi heyrt orðróm um að ákærður lyfsali G. Juul seldi áfengi, þótt þau geti ekkert um það sagt og eitt vitni, Guðmundur Karlsson, þrjózkaðist við að staðfesta þann framburð sinn með eiði, að hann minnst þess ekki að hafa keypt áfengi af téðum lyfsala.

Það liggur í hlutarins eðli, að þegar rætt er um áfengissölu ákærðs G. Juul og Helga Þorvarðarsonar, er átt við óleyfilega sölu áfengis, enda kemur það beinlínis fram t. d. á réttarskjali 2, bls. 75, 91, 92 og víðar.

Með framanskráðum vitnisburðum má telja það sannað, að báðir ákærðir Gunnar Juul og Helgi Þorvarðarson, hafa gerzt sekir um óleyfilega áfengissölu, en þar sem telja má líkur til þess, að Helgi hafi hér farið eftir skipun húsbónda síns, þykir mega taka tillit til þess við ákvörðun refsingarinnar.

2. Stykkishólmur.

Með tilvísun til þess, sem að framan segir almennt, skal tekið fram: Ákærður Hans A. Svane heldur því fram, að 96% spíritus sé í tincturunum, sem hann hefir eins og aðrir lyfsalar pantað frá N. D. K., en um mengunina segist hann ekki vita, hún sé framkvæmd undir eftirliti danskra

tollyfirvalda, og blöndur þessar fái lyfsalarnir því aðeins, að minnst 50 kg. af spiritus sé tekið í einu. Um innflutning hans á „tincturu rathaniae“ og á „tincturu benzoica“ visast til þess, sem sagt er um hann hér að framan, en blöndur þessar eru pantaðar á pöntunarseðli Svend A. Johansen nr. 3377, 11/5 1935 og jafnframt er pantað 2×22 kg. Solutio acid. borici spiritus samkvæmt reglunni 1% acid borici, en samkvæmt Dispensatorium Danica er það lyf blandað:

Acid boricum 30 gr.

Spiritus dilutus 970 —

og heitir spiritus acid borici.

Á pöntunarseðli S. A. Johansen nr. 3340, dags. 26. febr. 1935, pantar ákærður 1 dunk Sol. jodi spiritus 1%, 1 dunk tinct. chinae, samsett: 50 gr. cort. chinae og 25 kg. spiritus, 1 dunk tinct. arnicae, samsett: 50 gr. flos arnicae með sama spiritusmagni, og er þetta innflutt samkvæmt innkaupareikningi 13. marz 1935. Tinct. chinae composita Ph. D. er samsett:

Cortex chinae minutim contosus 120 gr.

Radex genitanse minutim concisa 40 —

Pericarpium aurantii minutim concisum .. 40 —

Spir. dilutus 1000 —

Tinct. chinae er ekki til í löggildri lyfjaskrá.

Tinct. arnicae Ph. D. er samsett:

Flos arnicae minutim concious 100 gr.

Spir. dilutus 1000 —

Solut. jodi spiritus Ph. D. er samsett:

Jodum 50 gr.

Kalii jodium 20 —

Spiritus concentratus 930 —

Sama dag pantar ákærður Svane á pöntunarseðli nr. 3342:

2 dúnga Sol. acid. boric. spir.,

Samsett: 25 gr. acid borici og

25 kg. spiritus concentratus.

2 dúnga tinctura rathaniae:

25 gr. Radix rathaniae og

25 kg. spir. concentratus.

2 dúnga tinctura benzoica:

50 gr. acidi benzoica

50 kg. spiritus concentratus.

Er það tekið fram á fæti þessa pöntunarseðils, að ekki skuli senda landlækni innkaupsreikninginn yfir blöndurnar á seðli nr. 3342. Kannast ákærður Svane að visu ekki við, að hafa beðið um að þetta væri gert, en umboðsmaðurinn, ákærður Svend A. Johansen, heldur því gagnstæða fram og er framburður hans trúlegri. Innkaupsreikninginn fékk landlæknir ekki, en hann er lagður fram í Stykkishólmi og er dags. 13. marz 1935.

Með pöntunarseðli nr. 3354, dags. 3. apríl 1935, pantar ákærður m. a. 25 kg. spir. conc. með 10 gr. opium crasse pulver, og er þetta flutt inn skv. innkaupareikningi 16. apríl 1935 undir nafninu: Tinct. thebaica mitis. Ph. D. samsetning er ekki til, en í tinct. thebaica eru:

100 gr. opium cr. pulv. og

1000 gr. spir. dilut.

Allt er þetta svo lítið mengaður spiritus, að ekki verður hjá því komizt að telja hann tollskyldan eins og hreinan spiritus samkvæmt gildandi lögum. Á árinu 1935 hefir ákærður samkvæmt framlögðum innkaupareikningi flutt inn af þessum spiritus 502.4 kg., þar af eru aðeins 169 kg., sem ætla má að pöntuð hafi verið fyrir 1. febr. 1935, svo óleyfilega er flutt inn 333.4 kg. eða 380 lítrar spiritus eftir þann tíma. Fleiri innkaupareikninga var ekki hægt að fá hjá ákærðum, þar sem hann segizt brenna þeim þegar að afloknu ársuppgjöri. Við samanburð á skýrslu lyfsölustjóra um innflutning þessa lyfsala árið 1935, sést, að meira en litil vanskil eru á innkaupareikningum hans til landlæknis, því samkvæmt skýrslunni hefir ákærður aðeins flutt inn 94 kg. af téðum áfengisblöndum á árinu, þann tíma, sem skýrslan og innkaupsreikningarnir ná yfir. Árið 1934 hefir hann flutt inn af samskonar áfengi 287.76 kg. samkvæmt skýrslu lyfsölustjóra og árið 1934 435.59 kg. eða samtals tollskyldan spiritus 1227.75 kg. eða 1411 lítra.

Ákærður Hans Svane hefir viðurkennt, að hann neyti sjálfur og gefi gestum sínum áfengisblöndu, er hann nefnir spiritus vini gallici, og sé áfengisverzlunarspirituss með 45% blöndu kognaksessensum. Þetta kveðst hann einnig nota í lyf, en þó sé það ekki blandað samkvæmt lyfjaskrá, heldur afgreiði hann ekta franskt kognak eftir kognakslyfseðli. Þetta sé kallað franskt brennivín. Ber

ákærðum lyfsala ekki saman við aðstoðarmann sinn, ákærðan Jónas Hildimundarson, um blöndur þessar, sem Jónas segist gera á handahófi, enda sé blandan ekki notuð í lyf, heldur til heimilisnotkunar. Efnagreining á 13 sýnishornum leiddi í ljós, að áfengisblanda eða blöndur þessar, innihélt 36.8% alkóhol eftir rúmmáli að meðaltali; „Cognac“ 35.9%, ósigtað „cognac“ 37.5% og „aqua vitae“ 37.9%, og engin önnur efni voru í blöndunum.

Þar sem lyfsölum er eingöngu selt áfengi og áfengislyf til lyfja, og áfengi eins og það, sem hér greinir, má ekki einu sinni láta úti samkvæmt lyfseðli, er lyfsalanum algerlega óheimilt að nota spiritus eins og hann viðurkennir að hafa gert handa sjálfum sér og gestum sínum, og það því fremur sem lyfsölum er bannaður praxis medica í 12. grein tilskipunar um lækna og lyfsala 4. des. 1672.

Loks leiðir rannsókn á öli, er ákærður kveðst þó nota eingöngu til heimilisins og handa gestum sínum, í ljós, að ölið er óleyfilegt áfengi með 4.88% alkóhól að rúmmáli. Að visu heldur ákærður því fram, að þetta geti ekki verið rétt, en gegn rannsókn Efnarannsóknarstofu ríkisins verða mótmæli hans ekki tekin til greina. En taka má til lit til þess við mælingu refsingar hans, að telja má líklegt, að ölið sé ekki bruggað til sölu.

Ákærður játar það, að hann hafi vitað um, að ákærður Jónas Hildimundarson aðstoðarmaður hans, seldi áfengi ólöglega, og Jónas fullyrðir, að honum hafi verið kunnugt um það í 2—3 ár; hinsvegar verður ekki talið sannað, að hann hafi selt ólöglegt áfengi, þótt viðurkennt sé, að ágóðinn af sölunni hafi runnið til hans, en hann hefir engu að síður látið úti áfengi ólöglega.

Ákærður Jónas Hildimundarson játar það, eftir að 9 vitni hafa borið, að þau hafi keypt af honum ólöglegt áfengi, að hann hafi selt þeim það, þó hann muni ekki hve mikið það var, og ennfremur játar hann að hafa selt áfengi ólöglega úr lyfjabúðinni um 5 ára skeið og kannske lengur, hann muni það ekki ákveðið, eða hverjum hann hafi selt eða hvað mikið. Hafi hann blandað áfengið úr spiritus concentratus og öðrum lítt menguðum spiritus úr Áfengisverzluninni og spir. dilutus. Segist hann hafa blandað áfengið um leið og hann seldi það og selt það lyfjabúðinni í hag; hafi hann ekki gert þetta eftir skipun

húsbónda síns, en honum hafi verið kunnugt um, að hann blandaði áfengið og seldi það. Sé framburður Jónasar, sem er nokkuð á reiki, borinn saman við framburð leiddra vitna, má telja það sannað, að áfengi það, sem nefnt er kognak eða spiritus vini gallici og það, sem nefnt er brennivín, og við rannsóknina reyndist innihalda 36.8—37.9% alkóhól að rúmmáli, hefir verið tilbúið í því augnamiði að selja það ólöglega, auk þess að lyfsalinn hefir játað, að hann notaði það til að veita gestum, eins og fyrr segir, og að samskonar eða svipað brennivín hefir verið selt um margra ára skeið ólöglega. Ákærður Jónas viðurkennir, að rangt sé að blanda af handahófi áfengi, sem nota á til lyfja, enda getur slíkt valdið hirðuleysi á öðr-sviðum.

3. Neskaupstaður.

Með tilvísun til þess, sem almennt er sagt hér að fram-an, skal tekið fram: Ákærður Ole Gregers Nors Grundtvig, lyfsali í Neskaupstað, hefir játað, að hann hafi flutt inn lítt mengaðar tinktúrur samkv. hinni sérstöku lyfjaskrá N. D. K. síðari hluta ársins 1934 og fyrri hluta ársins 1935. Kveðst hann hafa lagt fyrir viðskiptafirmu sín að senda landlækni afrit af innkaupareikningum, en eins og skýrsla lyfsölustjóra ber með sér, hefir það verið gert af skorn-um skammti. Segir ákærður, að spir. concentratus hafi verið í áfengisblöndum þessum, sem eru samkvæmt játn-ingu hans og framlögðum innkaupareikningum samtals 223.7 kg. eða 258 lítrar tollskyldur spiritus. Þar af óleyfi-lega flutt inn samkvæmt innkaupareikningum 10. og 11. apríl 1935 163.7 kg. eða 185 lítrar. Ákærður telur, að hann hafi ekki vitað annað en tinktúrurnar væru fullmengað-ar, fyrr en hann fékk fyrstu sendinguna, en þá hafi hann spurt kollega sína, hvort leyfilegt væri að panta þetta og sögðust þeir gera það. Nú játar mættur að hafa pantað þetta eftir lista N. D. K. og sýnir það, hve algengt hefir verið að senda blöndurnar samkvæmt listanum og kemur heim við það, sem umboðsmaður firmans hefir sagt. Ekki er það sannað, að áfengisblöndur þessar séu innfluttar beinlínis til að selja þær óleyfilega.

Þá játar ákærður að hafa selt mönnum áfengi óleyfi-lega án lyfseðils, stundum spiritus, en oftast brennivín, spiritus fyrir 2 krónur 100 gr. og brennivín fyrir kr. 3.50

háflöskuna. Ekki man hann, hvað oft þetta hefir komið fyrir, eða hvað mikið hann hefir selt, en síðast segist hann hafa selt fyrir jólin nú, 1935. Neitar hann því að hafa notað annað en hreinan spiritus til sölu. Þessi játning ákærða er staðfest með framburði nokkurra vitna, sem leidd voru í málinu af handahófi og virðist hafa verið undir atvikum komið, hvað liðlegur ákærður var til að selja áfengi.

4. Seyðisfjörður.

Með tilvisun til þess, sem hér er framan er almennt sagt um málið, skal til viðbótar tekið fram:

Ákærður Johan G. O. Ellerup hefir flutt inn áfengi, sem er meira en $2\frac{1}{4}\%$ alkohol að rúmmáli bæði fyrir og eftir 1. febr. 1935. Hann játar, að hann hafi flutt inn áfengisblöndur með sterkari spiritus en tilskilið er, þar sem hann vilji ekki flytja inn vatnið. Hann kveðst sjálfur hafa gert pantanir sínar, nema pöntunina á réttarskjali 15, innkaupsreikning $\frac{3}{4}$ 1935 frá N. D. K., er hann kveðst hafa gert hjá Svend A. Johansen, er hann var staddur í Reykjavík 5. maí það ár, en segist ekki kannast við sérlista N. D. K. Engu að síður er það upplýst í málinu, að þann 10. maí 1935 hefir ákærður ennfremur pantað hjá Johansen:

1 Ballon spirit. jodi 1%, og er þess óskað, að á farmskránni standi 1 Ballon Jodoplösning. Á sama pöntunarseðli er tekið fram: „Endvidere forhøjes de iordreværende 4×25 kg. Blandingen til det dobbelte men alt i Dunke.“ Borið saman við innkaupareikninginn á rskj. 15, sem fyrr getur, getur þetta ekki staðið heima og hlýtur hér að vera um aðra pöntun að ræða, en innkaupareikningur yfir hana hefir ekki borizt landlækni og eigi heldur kemur hann fram í innkaupareikningum, sem dómarinn tók í vörzlur sínar. Enga sennilega ástæðu hefir ákærður fært fyrir því, að láta kalla spiritus jodi joðupplausn, og verður ekki annað séð, en það sé gert til að villa um innihald ilátsins. Ákærður nefnir aðeins corpus pro fergan og corpus pro tinctura aurantii, sem hann segir, að ekki hafi verið með öllum efnum, sem í eiga að vera, en framlagðir innkaupareikningar sýna greinilega, að um venjulegar áfengisblöndur frá N. D. K. er að ræða, bæði nöfn og í sumum föllum númer standa heima við sérlistann og verðið er venjulegt áfengisblönduverð, sbr. framburð Johan-

sens; má því telja sannað, að um venjulegan spiritusinnflutning sé að ræða.

Það skiptir litlu máli, leyfið eða undanþágan, sem dómsmálaráðuneytið gefur ákærðum með skeyti 3. júlí 1935, þar sem hann áður hefir brotið áfengislögin, auk þess sem telja verður, að slík heimild eigi sér ekki stoð í lögum.

Ákærður hefir flutt inn árin:

	1933	1934	1935
Tinct. aurantii corpus pro .	100 kg.		22 kg.
Corpus pro fergan	220.2 —	181 kg.	65 —
— pro feralbin	50.1 —		23.1 —
Tinct. chinae comp. corp. pro	96.2 —	20.5 —	
— theb. benz. sine opio ..	60.2 —	20.5 —	
— — —	50.2 —	210.0 —	85.2 —
— eccoproticae	20.1 —	43.1 —	
Sol. acid. borici spiritus ..	20.1 —	80.8 —	67.4 —
Spir. amm. an. corpus pro ..		20.3 —	23.0 —
Sol. acid. salicyl spiritus ..		41.2 —	31.0 —
— brom. natrii spiritus ..		20.4 —	
Jodi spiritus			23.3 —
Tinct. cuspar amar.		20.0 —	45.4 —
— ferri comp. corpus pro			22.0 —

Samtals 617.1 kg. 657.8 kg. 407.4 kg.

eða samtals 1682.3 kg. eða 1933 lítra tollskyldan spiritus. Árið 1935 hefir ákærður flutt inn samkvæmt reikningum 16.4. og 3.7. 253.8 kg. eða 292 lítra óleyfilegt áfengi.

Ákærður segist ekki hafa lagt fyrir viðskiptafirmu sín erlendis að senda landlækni afrit af innkaupareikningum sínum, enda hefir sýnilega verið skortur á því, þar sem skýrsla lyfsölustjóra fyrir árið 1935 sýnir t. d. aðeins 177.2 kg. spiritusinnflutning, en framlagðir reikningar ákærða fyrir árið sýna 376.2 kg. innfl., og eru þó eflaust ekki allir reikningar hans lagðir fram, eins og sjá má m. a. á því, að á skýrslu lyfsölustjóra eru áfengislyfjablöndur, sem ekki finnast í reikningum ákærðs, og eins og fyrr segir, vantar innkaupareikning fyrir pöntunina, sem getið er um á pöntunarseðlinum 10. maí. Ákærður færir ekki áfengisbækur í samræmi við fyrirmælin í reglugerð nr. 38 frá 16. apríl 1935, 15. grein, og auðvitað getur hann þess ekki,

að hann hafi látið úti spiritus til drykkjar án lyfseðils. En ákærður játar, að hann hafi selt spiritus og brennivín á árunum 1933—1935 nokkrum sinnum og stundum látið meira út á áfengislyfseðil en seðill hljóðaði um, og stundum borgað mönnum smávik með spiritus concentratus.

Vitnið Niels H. Jensen ber það, að hafa nokkrum sinnum keypt spiritus concentratus eða brennivín af ákærða og síðast í janúar 1936, og segir ákærður, að þetta muni vera rétt, fyrst vitnið segi það. Og vitnið Einar Sigvaldi Sigurjónsson, segist nokkrum sinnum hafa fengið keypt áfengi hjá ákærðum og síðast í október eða nóvember 1935. Segir mættur, að hann muni þetta ekki, en það hljóti að vera rétt, fyrst vitnið segi það.

5. Sauðárkrókur.

Með tilvísun til þess, sem hér að framan er almennt sagt um málið, skal til viðbótar tekið fram:

Ákærður Ole Bang, lyfsali á Sauðárkróki, hefir flutt inn áfengi, sem er meira en 2¼% alkohol að rúmmáli, bæði fyrir og eftir 1. febrúar 1935. Hann hefir flutt inn lítt mengaðar tinktúrur, sem vantað hefir í ýmis efni að meiru eða minna leyti og með sterkari spiritus en þær eiga að vera, og við efnarannsókn hefir það sannazt, í gefnu falli, að innflutt spiritusblanda, var mestmegnis alkohol, að styrkleika 87.3% að rúmmáli. Bæði af pöntunarseðli nr. 3328 dags. 16. janúar 1935, þar sem notuð eru númer sérlista N. D. K. og af fyrrgreindri efnarannsókn og af játningu ákærða má telja sannað, að hann hefir flutt inn samkvæmt listanum nær ómengaðan spiritus, og eins og starfsbræður hans notað fölsk nöfn og villandi í sumum föllum. Skortur mun á því, að landlækni hafi borizt allir innkaupareikningar ákærða, en upplýst er, að hann hefir flutt inn árin:

	1933	1934	1935
Tinct. chinae modificate ..	51.0 kg.	51.0 kg.	51.0 kg.
Spir. amm. an. corpus pro	48.9 —		
Fergan corpus pro	23.0 —		10.0 —
Tinct. aurantii		23.0 —	10.0 —
— ferri comp corpus pro		23.1 —	10.0 —
— theb. benz. sine opio		50.35 —	
Sol. acid. boric. spir.		23.2 —	

	1933	1934	1935
Spir resorcini		22.8 —	20.0 —
Tinct. theb. benz. corpus pro			100.5 —
Samtals	122.9 kg.	193.45 kg.	201.5 kg.

eða samtals tollskyldan spiritus 517.85 kg. eða 595 litra.

Ákærður hefir játað, að ástæðan til þess að hann hafi pantað þessar lítt menguðu tinctúrur hafi m. a. verið sú, að „þær séu líka nothæfari til drykkjar á þennan hátt“. Jafnframt játar hann, að hann hafi síðan hann kom að lyfjabúðinni, einkum framan af selt mönnum spiritus lyfseðilslaust, oftast ómengaðan, en veit ekki eða man ekki hverjum hann hefir selt eða hvað mikið. Hann segist engum hafa selt á þessu ári, 1936, og mjög lítið síðan nýja áfengisreglugerðin gekk í gildi, en hún er birt 2. maí 1935. Telur rétturinn líklegt að ganga megi út frá óleyfilegri sölu samkvæmt þessu allt til ársloka 1935, en ákærður hefir áður sætt 600 króna sekt 5/11 1932 í lögreglurétti í Skagafjarðarsýslu fyrir brot á 2. mgr. 21. gr. sbr. 38. grein áfengislaganna nr. 64 1930. Á árinu 1935 hefir ákærður flutt inn 95.75 kg. eða 110 litra óleyfilegt áfengi samkv. innkaupa-reikn. 22/5.

6. Hafnarfjörður.

Með skírskotun til þess, sem hér að framan er almennt sagt um málið, skal til viðbótar tekið fram:

Ákærður Sören R. Kampmann viðurkennir að hafa fengið sérlista N. D. K., og man eftir því, að hafa pantað eftir honum: Tinct. aurantii, glycerinspiritus, corpus pro fergan, tinct. thebaica benz. sine opio, tinct. thebaica benzoica, tinct. alois comp., tinct. ferri comp. corpus pro, en heldur því fram, að hann hafi fengið spiritusinn í tinctúrunum með þeim styrkleika, sem þær eiga fullmengaðar að innihalda, og að hann hafi ekki bætt öðrum efnum í tinctúrurnar en þeim, sem fyrir voru. Ákærður Svend A. Johansen kvartar um það í bréfi sínu til N. D. K. 8. ágúst 1935, að mjög hafi minnkað viðskipti firmans við Kampmann og segir: „Betyder det jo meget, at han ikke maa indføre „Blandinger“ mere ...“ og með „Blandinger“ segist Johansen eiga við „ansatte Tinkterer“, en svo hafa áfengisblöndur samkvæmt sérlista N. D. K. verið nefndar eins og áður segir. Útdrættir úr innkaupareikningum, sem

sýndir eru af dómáranum í lögreglurétti við framhaldsrannsókn málsins 27. maí 1937, sanna það beinlínis, að ákærður hefir flutt inn öldungis sömu blöndurnar og starfsbræður hans, enda nægja ummæli Johansens umboðsmanns um „Blandingerne“ til þess að sanna þetta. M. a. hefir ákærður flutt inn á árunum 1933 og 1934 samkvæmt fyrrgreindum innkaupareikningum 800 kg. af tinctúrum aurantii og corpus pro fergan No 16 f., sem er sama blandan, og visast til efnagreiningar á henni til þess, sem hér að framan er sagt. Og með pöntunarseðli nr. 3356, dags. 4. apríl 1935, pantar ákærður 2 ballona tinct. aurantii, samkvæmt sérlista N. D. K., og kom sú sending með „Gullfossi“ 25. apríl 1935, og er innflutt samkvæmt framlögðum innkaupareikningi, dags. 16. apríl 1935, og aðeins greiddur vörutollur. Afrit hefir landlæknir ekki fengið af þessum reikningi, enda fann dómarrinn það í skjölum ákærða, sem ekki hefir getað gefið neina frambærilega skýringu á hvernig á þessu stendur. Ennfremur hefir ákærður fengið með „Gullfossi“ 2½ 1935 áfengislyf samkv. innkaupareikningi dags. 1% 1935 frá Alfred Benzon, sem öll eru yfir 2¼ % alkohol að rúmmáli og honum því óheimilt að flytja inn. Er það því fyllilega sannað, að hann hefir bæði fyrir og eftir 1. febrúar 1935 flutt inn áfengi óleyfilega. Og af tollskyldum spíritus hefir hann flutt inn árin:

	1933	1934	1935
Tinct. aurantii	200.4 kg.	250.3 kg.	100.2 kg.
— — corpus pro .		100.2 —	
Corpus pro fergan	100.2 —	150.3 —	
Tinct. theb. benz. sine opio	50.0 —		
— zedoariaecomp.	51.0 —		
— arnicae		23.0 —	
Aether spiritus		50.0 —	

Samtals 401.6 kg. 573.8 kg. 100.2 kg.

eða samtals 1075.6 kg. eða 1237 lítra spíritus. Samkv. reikn. 16/4 og 16/5 1935 hefir ákærður flutt inn 207.2 kg. eða 238 lítra óleyfilegt áfengi.

Ákærður jatar, að sér hafi verið kunnugt um, að menn hafi keypt til drykkjar glycerinspíritus, meðan hann var samsettur úr spir. conc. og glycerini, sömuleiðis brjóst-

dropa úr tincturu thebaica benzoica sine opio, sem voru drukkinnir til þess tíma, er sterku drykkirnir fóru að flytjast til Áfengisverzlunar ríkisins; Segir ákærður, að svo mikið hafi þetta verið notað til drykkjar, að hann hafi takmarkað söluna og jafnvel hætt henni við sum tækifæri. Þá kveðst ákærður hafa notað tinct. aurantii aðallega í einskonar magaveikislyf, er hann nefnir kinabalsam, og hafi hann framleitt af þessu lyfi ca. 300 kg. árið 1933, ca. 200 kg. árið 1934 og ca. 100 kg. 1935. Segir hann að neyzla þess hafi minnkað mikið eftir að sterku drykkirnir fóru að seljast í Áfengisverzlun ríkisins, því menn muni hafa notað þetta sem bitter saman við öl og jafnvel með léttum vínun til að „regulera“ magann. — Þó vera megi, að ákærður hafi leyfi til þess að selja ofanskráð áfengislyf í handkaupum til lækninga, er honum auðvitað alveg óheimilt að selja þau til neyzlu sem áfengi, enda þótt ráða megi af framburði hans, að hann álitir, að sér sé það heimilt.

Ákærður segir að mikil ásókn hafi verið eftir að fá keyptan spiritus, áður en sterku drykkirnir fóru að seljast í Áfengisverzlun ríkisins, og jatar, að það hafi komið fyrir einstöku sinnum, að hann hafi selt mönnum, sem hann þekkti, 100—250 grömm af spiritus gegn því, að þeir afhentu sér lyfseðil, en það hafi stundum brugðizt. Þetta hafi sjaldan skeð, og aldrei síðan sterku drykkirnir fóru að seljast, og þar með upplýst, að hann hefir selt mönnum áfengi óleyfilega allt til 1. febrúar 1935. Þá er það einnig upplýst í málinu, að ákærður færir ekki áfengisbækur samkvæmt 15. grein reglugerðar nr. 38 frá 16. apríl 1935.

7. Vestmannaeyjar.

Með tilvísun til þess, sem hér að framan er almennt sagt um málið, skal til viðbótar tekið fram:

Ákærður Jóhannes Sigfússon, lyfsali í Vestmannaeyjum, hefir flutt inn ófullgerðar áfengisblöndur með meiru en 2¼% alkohol að rúmmáli fyrir og eftir 1. febrúar 1935. Hann heldur því að visu fram, að hann hafi ekki pantað eftir lista N. D. K. og eigi fengið áfengisblöndur í samræmi við þann lista, hinsvegar viðurkennir hann, að hann hafi fengið tincturu aurantii með ½ af pericarpium aurantii ísett, og corpus pro fergan og tinctura ferri composita eftir eigin formúlu og hafi vantað í efni, sem hann hafi bætt

í sjálfur. Skýrsla lyfsölustjóra ber það hinsvegar með sér, að frá N. D. K. hefir ákærður fengið árin:

	1933	1934
Tinct. thebaica sine opio et camph.	123.0 kg.	50.0 kg.
— aurantii	100.2 —	50.1 —
— ferri comp. corpus pro	23.05 —	100.2 —
Sol. jodi spir. 1%	25.0 —	—
Corpus pro fergan	50.1 —	200.3 —
Solut. acid borici spir. 1%	23.2 —	66.6 —
Tinct. ferri comp.	—	23.1 —
Corpus pro ferrodak	—	50.25 —

Samtals 344.55 kg. 540.55 kg.

eða samtals 885.1 kg. eða 1172 lítra spiritus. Samkv. innkaupareikningi 27/4 1935 hefir ákærður flutt inn það ár 53.6 kg. eða 62 lítra óleyfilegt áfengi.

Tinctura aurantii og corpus pro fergan eru augljóslega sama blandan og 16. e. f. á sérlista N. D. K.: 50 kg. spiritus og 100 grömm þurrefni; corpus pro ferrodak er sama blandan og nr. 1 á sama lista: 50 kg. spiritus og 250 gr. þurrefni; solut. jodi spiritus og solut. acid borici spiritus sama og nr. 2 og 8; tinctura ferri comp. corpus pro sama og nr. 21: 50 kg. spirit með 99 gr. af þurrefnum og tinctura ferri composita 23 kg. spiritus með 99 gr. þurrefnum. Ákærður segist panta eftir löggiltum lyfjaskrá, að svo miklu leyti sem hann sleppir ekki úr þeim efnum, sem hann segist eiga fyrir og vill notfæra sér, en í fyrsta lagi væru lyfjanöfnin í samræmi við hina löggiltu lyfjaskrá, væru þau eftir henni pöntuð, og í öðru lagi kom það fram við rannsókn á bókhaldi hins ákærða, að hann hefir yfirleitt engin afrit af bréfaskriftum og pöntunum sínum og enga innkaupsreikninga; meðal annars vantaði alveg innkaupareikninga yfir vörur þær, sem ákærður fékk með Íslandi 5. febrúar og Gullfossi 25. apríl 1935 og getið er á vottorði bæjarfógetans í Vestmannaeyjum, þar sem ákærður hefir t. d. fengið 160 kg. Flydende Apotekervarer og 170 kg. Droger, og landlæknir hefir heldur ekki fengið afrit af þessum reikningum, sem eflaust eru að meiru og minna leyti áfengi.

Allt þetta veikir svo mjög staðhæfingu ákærða, að telja verður sannað, að innflutningur hans á þessum spiritus-

blöndum sé samskonar og starfbræðra hans og því ofantalin 885.1 kg. spiritus tollskyldur sem spiritus lögum samkvæmt.

Áfengisbækur ákærða eru ekki færðar samkvæmt 15. grein reglugerðar nr. 38, frá 16. apríl 1935, og bera auðvitað ekki með sér, að ákærður hafi látið úti spiritus til drykkjar, en í réttarhaldi 5. sept. 1936 er það sannað með framburði tveggja vitna og játningu ákærða sjálfs, að hann hefir selt áfengi ólöglega allt til þess tíma, er sterku drykkirnir fóru að seljast í Áfengisverzlun ríkisins. Bera vitnin, að þau hafi fengið ólöglegt áfengi hjá ákærðum á árinu 1935.

8. Akureyri.

Með tilvísun til þess, sem hér að framan er almennt sagt um málið, skal hér til viðbótar tekið fram:

Það er upplýst í málinu, að ákærður Oddur Carl Thorarensen, lyfsali á Akureyri, hefir flutt inn áfengisblöndur sem innihalda meira en 2¼ % alkohol að rúmmáli, bæði fyrir og eftir 1. febr. 1935.

7. maí 1935 pantar ákærður O. C. Thorarensen m. a. hjá Svend A. Johansen á pöntunarseðlum nr. 3364, 3365, 3366, 3367 og 3368 ýmsar áfengisblöndur. Á 4 síðast nefndum seðlum eru skráð löggilt lyfjaheiti, sem ekki bera það með sér, að lyfið innihaldi spiritus og eru nöfnin undirstrikuð og þess beiðst á seðli nr. 3366, að færa aðeins undirstrikaða nafnið á innkaupsreikninginn, en ekki samsetning blöndunnar. Ákærður hefir ekki getað gert grein fyrir þessari uppáskrift, og verður ekki annað séð, en að það sé gert til þess að dylja spiritusinnihaldið. Það er upplýst, að ákærður O. C. Thorarensen hefir flutt ýmsar áfengisblöndur inn með sterkari spiritus en löggilt lyfjaskrá ákveður og „Corpus pro“ blöndur hefir hann einnig flutt inn frá N. D. K. samnefnt sérlista þess og með sama verði á árunum:

	1933	1934
Tinct. aromatica composita	15.1 kg.	
— — comp. corp. pro ..	23.1 —	
— aurantii corp. pro	23.0 —	
— theb. benz. sinc opio		20.0 kg.
— tonicae		10.0 —
Spir. amm. an. corpus pro	97.9 —	

	1933	1934
Spir. bardanae	10.1 kg.	
Sol. acid. borici spir.	37.3 —	
Spir. cum mentholo	20.2 —	
Sol. jodi spir.	50.5 —	50.5 kg.
Ferrodak corpus pro	23.0 —	
Corpus pro fergan		50.0 —
Samtals	300.2 kg.	130.5 kg.

eða samtals 430.7 kg. eða 496 lítra, sem telja verður tollskyldt sem spiritus lögum samkvæmt.

Ákærður O. C. Thorarensen færir ekki áfengisbók samkvæmt 15. grein reglugerðar nr. 38, 16. apríl 1935, og er það sannað og játað, að það geti komið fyrir, að miðar séu ekki settir á seld glös með drekkandi spiritusblöndum í. Eitt vitni hefir staðfest með eiði, að það hafi síðast í nóvember 1934 keypt spiritus og aðrar áfengisblöndur án lyfseðils af ákærðum O. C. Thorarensen, en gegn neitun ákærða og vegna þess að telja má fyrningu koma hér til greina, verður framburður vitnisins ekki talinn nægja til að byggja á sektardóm um áfengissölu ákærða.

Vitnið Þorkell Ottesen, prentari, ber það og staðfestir með eiði, að það hafi síðan árið 1923 fengið keypt áfengi í lyfjabúð Akureyrar, og síðast veturinn 1934—1935, allt til þess tíma, að sterku drykkirnir fóru að seljast í Áfengisverzlun ríkisins, eða í febrúar 1935. Var áfengið framan af nefnt „brjótsaft“ og síðar ýmsum nöfnum, og síðast „glycerinspirit“ og fullyrðir vitnið, að það hafi verið brennivínsblanda, annaðhvort glycerinlaus eða með svo litlu glycerini, að ekki fannst hið minnsta bragð að því. Áfengið fékk hann 250 grömm í einu, en svo oft sem hann bað um það og seldu báðir ákærðir lyfjasveinar honum það, Eyþór og Sigurður. Segir vitnið, að áfengisblandan hafi bæði verið tær og gulleit með bitter eða anisbragði.

Vitnið Einar Sveinsson ber það og staðfestir með eiði, að það hafi keypt af ákærðum lyfjasveinum Sigurði V. Flóventssyni og Eyþór Thorarensen áfengi, og síðast í nóvember eða desember 1935; hafi þetta verið glær vökvi, „sæmilega gott brennivín“ er hann fann á sér af að drekka. Keypti hann þetta lyfseðilslaust allt að 300 gr. í einu á 2 aura grammið. Vitnið segir, að yfirleitt hafi engir miðar

eða forskriftir um notkun innihaldsins verið á glösunum, hafi aldrei verið glycerinbragð að þessu. Vitnið segist hafa beðið um „á glas“ eða „hund“ en aldrei um lyf.

Vitnið Jón Kristjánsson verkamaður ber það og staðfestir með eiði, að það hafi keypt í Akureyrarapóteki ýmist af ákærðum Sigurði V. Flóventssyni eða Eyþór A. Thorarensen alloft, og síðast allt til þess að sterku drykkirnir fóru að seljast í febrúar 1935 í Áfengisverzlun ríkisins, áfengisblöndu, sem ýmist var tær eða gulleit og stundum með kúmenbragði, en aldrei með glycerinbragði. Segir vitnið, að glösin hafi yfirleitt verið miðalaus og engin forskrift um notkun blöndunnar, enda hafi hún aðeins verið keypt til drykkjar og hann hafi beðið um „á glas“.

Vitnið Pétur Þorvaldsson ber það, að hafi það keypt áfengi í Akureyrarapóteki, hafi það gert það drukkið og muni það ekki, en Eyþór Thorarensen hafi stundum gefið sér litilsháttar af einhverju sliku á glas og síðast 50 gr. af kinadropum, líklega í desember 1935.

Vitnið Jón Árnason ber það og staðfestir með eiði, að það hafi oft keypt áfengi án lyfseðils í Akureyrarapóteki, og síðast í nóvember 1934, bæði hjá lyfjasveinunum Sigurði og Eyþór og lyfsalanum sjálfum. Fékk vitnið áfengið hvenær sólarhringsins sem var og tiltekur verð og magn og gæði og um stað áfengisins í lyfjabúðinni. Segir vitnið, að engir miðar hafi verið á glösunum, og hann hafi orðið var við samskonar glös á síðastliðnum vetri, 1936, í samkomuhúsinu í bænum með áfengisþef úr. Áfengið segir vitnið verið hafa glært eða gulbrúnt og aldrei með glycerinbragði.

Vitnið Agnar Stefánsson ber það, að það hafi keypt áfengi bæði af Sigurði Flóventssyni og Eyþór Thorarensen, 250 gr. í einu á 5 krónur með bitter eða kúmenbragði og var spíritusblanda og látni úti lyfseðilslaust; heldur vitnið að þetta hafi skeð síðast á árinu 1934, og mun sökin fyrnd.

Vitnið Jóhann Jónsson, bílstjóri, ber það og vinnur eið að framburðinum, að það hafi síðast snemma á árinu 1935 keypt áfengisvökva gulleitan að lit í Akureyrarapóteki án lyfseðils, en man ekki, hvor lyfjasveinninn afgreiddi hann. Telur hann það álit sitt, að þetta hafi verið áfengi, því hann bað um einhverja hressingu.

Vitnið Ingólfur Hinriksson, vélstjóri, ber það og staðfestir með eiði, að það hafi nokkrum sinnum keypt áfengi í Akureyrarapóteki, og líklega síðast haustið 1934, en ekki man vitnið, hvorn lyfjasveinin hann verzlaði við. Væri hér um sök að ræða, mun hún fyrnd.

Með tilliti til framantaldra vitnisburða og þeirrar játningar ákærða Eyþórs Aðalsteins Thorarensen, að hann hafi selt drukknunum mönnum brennsluspiritús, að hann hafi selt, án lyfseðils, áfengisblöndur blandaðar vatni á handahófi, og stundum með efnum, sem beinlínis miða að því að gera blönduna bragðbetri til drykkjar, að hann hafi haft grun um, að þetta væri drukkið, og loks það, að sum leiddra vitna eru þekktir drykkjumenn, verður að telja sannað, að ákærður sé brotlegur um óleyfilega meðferð og sölu áfengis.

Með tilvísun til framanskráðra vitnisburða og játningar Sigurðar V. Flóventsonar verður sömuleiðis að telja sannað, að hann hafi gerzt brotlegur um óleyfilega meðferð áfengis og sölu þess.

Það er upplýst, að ákærður Oddur Carl Thorarensen hefir flutt inn ólöglega áfengisvökva, eftir að áfengislögin nr. 33 1935 tóku gildi, samtals 203.3 kg. eða 233 lítra áfengisblöndur yfir 2¼ %.

9. Siglufjörður.

Með tilvísun til þess, sem hér að framan er almennt sagt um málið, skal hér til viðbótar tekið fram:

Ákærður Aage Riddermann Schiöth, lyfsali á Siglufirði, hefur flutt inn áfengisblöndu, sem í er meira en 2¼ % alkohol að rúmmáli, bæði fyrir og eftir 1. febr. 1935. Hann viðurkennir að hafa pantað tilteknar blöndur á sérlista N. D. K., en heldur því hinsvegar fram, að hann hafi ekki pantað þær nema „ansatte“ með öllum efnum samkvæmt gildandi lyfjaskrá. Nú eru engin fullblönduð lyf til í löggiltri lyfjaskrá, sem nefnd eru corpus pro þetta eða hitt, en bæði samkvæmt framlögðum innkaupsreikningum og skýrslu lyfsölustjóra um áfengislyfja innflutning ákærða, hefur hann flutt inn „corpus pro“, þ. e. efni í ýmsar lyfjablöndur, sem allt eru sterk spirituslyf, og aðstoðarmaður hans hefur borið, að svo sterkur spiritus hafi einu sinni, svo hann muni, verið í tinctura thebaica

benzoica, að þurft hafi að þynna hann með vatni; auk þess er augljóst, að væru blöndur þessar pantaðar samkvæmt löggilttri lyfjaskrá, bæru þær líka nöfn samkvæmt henni, en ekki samkvæmt sérlistanum, nema því aðeins, að ætlunin væri að dylja með því eðlilega samsetningu blöndunnar.

Samkvæmt skýrslu lyfsölustjóra og framlögðum innkaupsreikningum hefir ákærður flutt inn frá N. D. K. ófullgerðar áfengisblöndur, sem ekki verða taldar í samræmi við hina löggiltu lyfjaskrá, árin:

	1933	1934	1935
Tinct. theb. benz. sine opio	220.3 kg.		
Tinct. theb. benz. sine opio et camph.	221.3 —		
Tinct. theb. benz.	150.45 —		
— — — corp.			
pro	200.5 —	1 $\frac{3}{8}$	50.25 kg.
Spir. amm. an. corpus pro	108.0 —	2 $\frac{1}{6}$	19.5 —
Tinct. cuspariae amar	30.2 —		
— tonicae	70.0 —		
Solut. jodi spirit.	30.0 —	10.0 kg.	
Corpus pro ferrodak .	30.0 —		20.0 —
Solut. acid. salycyl. spir. 1%	50.0 —		
Sol. resorsine spirit. ..		70.0 —	
Spiritus anici		50.2 —	
Spiritus acid. boris. conc.			2 $\frac{1}{6}$ 49.0 —
Aqua cinnam. spir. ..		10.0 —	
Spiritus saponis camph.		10.0 —	
— amm. an.		10.0 —	
Spir. soluti 1.5%		10.0 —	
— resorcini			10.0 —
— camph.			10.0 —
Corpus pro liquor pectoralis		10%	48.9 —
Solut jodi spiritus		—	50.0 —
Corpus pro liniment. sulfuris		2 $\frac{4}{5}$	22.0 —

	1933	134	1935
Glycerinspiritus D. D.			$\frac{7}{6}$ 50.0 kg.
Tinctura aurantii dulis			— 1.0 —
Balsam de Riga K. A.			— 10.0 —
Samtals	1110.75 kg.	170.2 kg.	340.65 kg.

Þar sem telja verður sannað að hér sé að mestu leyti um samskonar innflutning að ræða og hjá starfsbræðrum ákærða, m. a. þar sem notuð eru sömu nöfn, sama verð er á blöndunum og sama samsetning, ef litið er á þunga þeirra, lítur rétturinn svo á, að ákærðum beri að greiða toll af 1540.60 kg. spiritus samkvæmt gildandi tolllögum, eða af 1770 lítrum. Eftir að áfengislögin frá 1935 nr. 33. gengu í gildi, hefir ákærður flutt inn áfengisblöndur óleyfilega 331.75 kg. eða 381 lítra.

Ákærður Einar Kristjánsson viðurkennir, að til þess er reglugerðin frá 16. apríl 1935 gekk í gildi, hafi án lyfseðils verið seld í lyfjabúðinni anisbrjóstsaft úr tinctura thebaica benzoica sine opio, með glycerini til helminga að þyngd, tincturan með spíritus dilutus og sterk lakkrisbrjóstsaft, það er sama blanda með lakkrís og chlor.ammon, telur hann, að vel megi vera, að menn noti anisbrjóstsaftina til neyzlu, þó hann telji hana lítt drekkandi, og tekur það fram, að takmörkuð hafi verið sala á þessu, eftir að réttarrannsókn hófst á árinu 1933 út af sölu á áfengisblöndum þessum, en henni hafi þó ekki verið hætt fyrir en eftir að téð reglugerð um áfengissölu kom út.

Vitnið Jón Fr. Jóhannesson ber það, að hann hafi keypt brjóstsaft án lyfseðils, aldrei yfir 250 gr. í einu, á 2 aura grammið og heldur að það hafi ekki skeð eftir að sterku drykkirnir fóru að seljast í Áfengisverzlun ríkisins.

Vitnið Sveinn Ásmundsson ber það og staðfestir með eiði, að það hafi tvisvar eða þrisvar sinnum keypt án lyfseðils „anisbrjóstsaft með glycerini“, 125 gr. og 250 gr. á vetrinum 1936. Var þetta glær vökvi með anisbragði.

Loks viðurkennir ákærði Aage Schiöth, að verið geti, að aðstoðarmaður sinn hafi haldið sölu lyfja þessara áfram, þótt hann hafi ætlað til þess, að því væri hætt, og hann viðurkennir einnig, að fram til þess tíma, að reglugerðin um sölu áfengislyfja frá 1931 nr. 95 gekk í gildi, hafi sala á glycerinspiritus og eftir það sala á anisbrjóstsaft gefið

sér góðar tekjur, en hann segir, var hún „keypt og vafalaust drukkin mikið“.

Það má því telja sannað, að ákærðir hafa selt brjóstsaft og kaneldropa eins og að framan segir, og að minsta kosti ákærður Aage R. Schiöth viðurkennir, að hann hafi vitað um, að anisbrjóstsaftin var drukkin mikið, og verður því að áliti réttarins að telja það vitavert og varða við áfengislögin hvað hann snertir. Hinsvegar þykir ekki nægilega sannað, að ákærða Einari Kristjánssyni hafi verið beinlinis kunnugt um að menn drykkju hana.

Ákærður Aage R. Schiöth færir ekki áfengisbækur samkvæmt 15. grein reglugerðar nr. 38 frá 16. apríl 1935, og hann játar, að hann noti ekki sextrend glös utan um eiturlyf, og loks játar hann, að hann framleiði „Sana“ rakerspritt, en samkvæmt lögum nr. 63 10. des. 1934 1. grein, 2. mgr., verður að telja slíka framleiðslu óheimila.

Það skal fram tekið, að á árinu 1935 hefir landlækni aðeins borizt innkaupsreikningur fyrir 108.05 kg. spírituslyfja, en afrit af m. a. reikningum 13/3, 10/5, 24/5, og 7/6 hefir honum ekki borizt, og getur það varla verið í öðrum tilgangi en þeim, að dylja hann áfengisinnflutningi.

10. Reykjavík.

A.

Það er upplýst, að ákærður Þorsteinn Scheving Thorsteinsson, lyfsali í Reykjavík, hefir flutt inn áfengislyfjablöndur, sem innihalda meira en $2\frac{1}{4}\%$ alkóhól að rúmáli, bæði fyrir og eftir 1. febr. 1935 og allt fram í júnilok það ár.

Með tilvísun til þess, sem almennt er um málið sagt hér að framan, skal tekið fram til viðbótar:

Ákærður hefir játað, og það er upplýst með framlögðum gögnum, að hann hafi flutt inn ýmsar af áfengisblöndunum frá N. D. K. samkvæmt sérlista firmans, og nefnir ákærður það hálfblöndur. Tollgæzlan í Reykjavík tók í vörslur sínar áfengisblöndur, sem samkvæmt innkaupsreikningi frá N. D. K. til ákærðs dags. 13. júní 1935 eru nefndar: 40½ kg. Tinctura arnicae Ph. D. og 31.5 kg. Tinctura aurantii. Reyndist hin síðarnefnda því nær hreinn spíritus, eins og fyr er getið, og tinctura arnicae Ph. Dan. mjög lítið mengaður spíritus og langt frá því í samræmi

við tilvitnaða löggilta lyfjaskrá Ph. D., enda þótt innkaupa-reikningurinn segi hana vera blandaða samkvæmt henni. Samkvæmt upplýsingum N. D. K. hefir ákærður ekki pantað þessa tincturu aurantii, sem reyndar er samskon-ar blanda og algengt er að flytja inn, og eftir framlögðu bréfi firmans hefir ákærður heldur ekki beðið um tincturu arnicae í því ástandi. sem hún kemur í. Svo einkennilega vill til, að ekki finnst pöntunarseðill fyrir þessari tincturu, enda þótt ákærður kannist við hana, því pöntunarbók hans hefir glatazt. Í þessu ákveðna falli verður því ekki talið sannað, að ákærður eigi sök á innflutningi þessum, en blöndur þessar eru óleyfilegur innflutningur engu að síður og ber að gera þær upptækar.

Ákærður Þorsteinn Scheving Thorsteinsson hefir samkvæmt skýrslu lyfsölustjóra og framl. innkaupareikningum flutt inn áfengisblöndur frá N. D. K. samnefndar lista firmans og að því er álykta verður í samræmi við hann, árin:

	1933	1934
Tinct. eccoproticae corp. pro	100.4 kg.	
— tonicae	100.5 —	
— aurantii	150.3 —	50.1 kg.
— ferri comp. corpus pro	100.2 —	50.1 —
Spiritus resorcini	200.25 —	
Sol. acidi. boric. spirit. 1%	323.5 —	151.5 —
Corpus pro ferrodak	150.4 —	
Spiritus anici	101.0 —	
— zedoariae comp.	50.9 —	
Sol. jodi spiritus 1%	50.5 —	50.0 —
Tinct. theb. benz. corpus pro		100.4 —
— cusparia amar.		50.6 —
Spirit. mentholo 1%		50.0 —
Fergan corpus pro		50.1 —
Spirit. camphoratus 1%		52.5 —
Sol. jodi spirit. 1‰	50.0 —	
— mentholo spirit. 1‰		50.0 —

Samtals 1377.95 kg. 655.3 kg.

eða samtals 2033.25 kg. 2337 lítra tollskyldan spiritus lögum samkvæmt.

Á árinu 1935 flytur ákærður inn, eftir gildistöku lag-

anna nr. 33 1935, áfengislyfjablöndur, sem innihalda meira en $2\frac{1}{4}\%$ alkóhól að styrkleika:

Samkvæmt innkaupareikningi	dags.	$2\frac{1}{4}$	100 kg.
—	—	$\frac{3}{5}$	95 —
—	—	$1\frac{1}{5}$	36 —
—	—	$1\frac{1}{6}$	15 —
			246 kg.

eða 280 litra samtals.

Ákærður heldur ekki áfengisbækur samkvæmt reglugerð nr. 38 16. apríl 1935. 15. grein.

B.

Með tilvisun til þess, sem hér að framan er almennt sagt um málið, skal til viðbótar tekið fram:

Ákærður Peter L. Mogensen, lyfsali í Reykjavík, hefir flutt inn áfengi, sem er að rúmmáli meira en $2\frac{1}{4}\%$, bæði fyrir og eftir 1. febrúar 1935, og allt fram í mailok það ár.

Það er játað og upplýst, að hann hefir pantað nokkrar af spiritusblöndum N. D. K. samkvæmt sérlista firmans með sterkara spiritusinnihaldi en löggilt lyfjaskrá mælir fyrir.

Samkvæmt skýrslu lyfjasölustjóra og bréfi ákærða, dags. 10. september 1935, til fulltr. Ragnars Jónssonar, hefir ákærður flutt inn lítt mengaðar áfengisblöndur, sem telja verður tollskyldar sem spiritus lögum samkvæmt, árin:

	1933	1934	1935
Tinct. chinae composita ..	48.0 kg.		
— aurantii	50.1 —		
Fergan corpus pro	150.3 —		100.2 kg.
Tinct. theb. benz. sine opio		50.35 kg.	50.25 —
Spirit. amm. an. corp. pro	98.9 —	97.8 —	48.9 —
Solut acid. borici spirit. .	151.5 —	101.0 —	101.0 —
Spiritus mentholo 1%	10.1 —		
Corpus pro ferrodak	50.1 —	50.25 —	
Spir. alcohol cum aetherol. cinnam. ceyl. 1%o	10.0 —		
Aether spiritus		88.0 —	48.0 —
Solut jodi spiritus		50.5 —	
Liquor ferri sacchar. corp. pro.		50.1 —	

	1933	1934	1935
Spiritus camphoratus 1%		50.5 kg.	
— acid, salicyl. 1%		10.0 —	
Tinct. ferri. comp. corp.			
pro		50.1 —	
Spiritus alcoholisatus cum.			
jodi 1%			50.1 kg.
Samtals 569 kg. 598.6 kg. 398.35 kg.			

eða samtals 1565.95 kg. eða 1800 lítra spiritus concentratus.

Á árinu 1935, eftir að áfengislögin nr. 33 það ár taka gildi, hefir ákærður flutt inn óleyfilega:

Spirituslyf samkv. innkaupar.	10. maí	5.5 kg. og
— — — — —	11. —	50.0 —
Samtals 55.5 kg.		

eða 63 lítra spir. concentratus.

Ákærður heldur ekki áfengisbækur samkvæmt 15. grein reglugerðar nr. 38 frá 16. apríl 1935.

C.

Með tilvísun til þess, sem hér að framan er almennt sagt um málið, skal til viðbótar tekið fram:

Það er upplýst og játað af ákærðu Jóhönnu Dagmar Magnúsdóttur, lyfsala í Reykjavík, að hún hefir flutt inn spiritusblöndur með meira en 2¼% alkóhól að rúmmáli, bæði fyrir og eftir 1. febr. 1935 og allt fram í júlíbyrjun það ár. — Það er upplýst og játað af ákærðu, að hún hefir flutt inn spiritusblöndur samkvæmt sérlista N. D. K., og allar þær tincturur, sem standa í lyfjaskrá, og hún getur látið fullgera sjálf, hafi hún fengið með spiritus concentratus og blandað vatni í þær, sem áttu að þynnast.

Samkvæmt skýrslu lyfsölustjóra hefir ákærða fengið innfluttar áfengisblöndur samkvæmt sérlista N. D. K. og sem telja verður tollskyldar eins og spiritus, lögum samkvæmt, árin:

	1933	1934	1935
Tinct. ferri comp. corp. pro	50.1 kg.		
— theb. benz. sine opio	50.35 —	47.5 kg.	
Spiritus amm. an.	49.9 —		50.0 kg.

	1933	1934	1935
Corpus pro ferrodak	50.1 kg.	50.0 kg.	
Solut acidi borici spirit.	100.5 —	101.0 —	
Spiritus amm. an. corp. pro	48.9 —		
— camphoratus			50.0 kg.
Solut jodi spir. conc. 1% ..			50.0 —

Samtals 349.85 kg. 198.5 kg. 150.0 kg.

eða samtals 698.35 kg. eða 802 litra spiritus concentrat.

Eftir að áfengislögin nr. 33 frá 1935 tóku gildi, hefir ákærða flutt inn áfengislyf ólöglega:

Samkv. innkaupareikningi	dags.	2%	35	25 kg.
—	—	1%	—	51 —
—	—	2%	—	40 —

Samtals 116 kg.

eða 133 litra spiritus concentratus.

Ákærða færir ekki áfengisbækur i samræmi við 15. grein reglugerðar nr. 38 frá 16. apríl 1935.

D.

Með tilvísun til þess, sem hér að framan er almennt sagt um málið, skal til viðbótar tekið fram:

Það er upplýst og játað í málinu, að ákærður Stefán Thorarensen, lyfsali í Reykjavík, hefir flutt inn spiritus-blöndur, sem innihalda meira en $2\frac{1}{4}$ % alkóhól að rúmmáli, bæði fyrir og eftir 1. febrúar 1935. Hinsvegar hefir hann ekki flutt inn blöndur samkvæmt sérlista N. D. K. og ekki frá því firma og þykir ekki nægilega sannað, að hann hafi flutt inn svo lítið mengaðan spiritus, að telja meginnflutning hans á áfengislyfjum tollskyldan.

Eftir að áfengislögin nr. 33 frá 1935 gengu í gildi, hefir ákærður flutt óleyfilega inn áfengislyf:

Samkvæmt innkaupareikningi	dags.	$2\frac{7}{8}$	1935	55.0 kg.
—	—	$1\frac{1}{3}$	—	200.0 —
—	—	$1\frac{1}{5}$	—	110.6 —
—	—	$3\frac{1}{5}$	—	162.3 —

Samtals 527.9 kg.

eða 607 litra spiritus concentratus.

Ákærður færir ekki áfengisbækur samkvæmt reglugerð nr. 38 16. apríl. 1935.

11. Svend A. Johansen, Reykjavík.

Með tilvísun til þess, sem hér að framan er sagt um málið, varðandi ákærðan Svend A. Johansen, heildsala og umboðsmann N. D. K., skal til viðbótar tekið fram:

Það er sannað í málinu með framlögðum gögnum og játningu ákærða Svend A. Johansen, að hann hefir, eftir að áfengislögin nr. 33 frá 9. janúar 1935 tóku gildi og eftir að reglugerð nr. 38 frá 16. apríl 1935 er birt í Lögbirtingablaðinu 2. maí 1935, ferðast um meðal hinna ákærðu lyfsala og tekið við og framsent til umboðsfirma síns N. D. K. pantanir þeirra á spiritusblöndum yfir 2¼ % að rúmmáli að styrkleika, eða hann hefir tekið við slíkum pöntunum og framsent þær. Ekki verður unnt að taka til greina, sem næga ástæðu til sýknunar ákærða, að hann telur sig ekki hafa þekkingu á lyfjasviði, því það er nægilega upplýst í málinu, að honum er fyllilega kunnugt um spiritusblöndur þær, sem um er að ræða í máli þessu, og hann hefir aðstoðað lyfsalana við að flytja inn óleyfilega áfengi.

Það er upplýst og játað af ákærðum, að hann hefir ráðstafað þeim gjaldeyri, er honum hefir áskotnast erlendis í umboðslaun, án samþykkis bankanna eða gjaldsnefndar. 1. grein laga nr. 11, 1935 sbr. 1. grein reglugerðar nr. 7 11. jan. sama ár, gefur bönkunum einkarétt til að verzla með gjaldeyri, og 2. grein téðra laga heimilar ríkisstjórninni að ákveða, að engan erlendan gjaldeyri megi láta af hendi, nema með leyfi gjaldsnefndar, og verður ekki séð, að gildandi lagafyrirmæli gefi undanþágur eða veiti nokkrum heimild til að gefa þær frá ótvíðum ákvæðum gjaldsnefndar og reglugerðarinnar.

1. grein téðrar reglugerðar segir, að allir, sem eiga eða eignast erlendan gjaldeyri, hvort heldur er hér á landi eða erlendis séu skyldir að láta hann af hendi við bankana fyrir skráð kaupgengi. Þetta ákvæði borið saman við 1. grein gjaldsnefndar verður ekki skilið á annan veg en þann, að maður, sem erlendan gjaldeyri á eða eignast, er skyldur til þess að selja hann bönkunum, og má ekki ráðstafa honum, sbr. 2. grein 1. málsg. reglugerðarinnar, nema með leyfi gjaldsnefndar, að þeim tillvikum undanskýldum, sem 2. og 3. mgr. sömu greinar taka til. Það er því augljóst brot á þessum ákvæðum, að ákærður hefir

ráðstafað umboðslaunum sínum, sem hann hefir fengið í erlendri mynt, án slíks leyfis, og án þess að gefa bönkunum færi á að kaupa gjaldeyrinn.

Brot ákærða heimfærist undir 40. grein áfengislaganna nr. 33 frá 9. janúar 1935, og lög um gjaldeyrisverzlun o. fl. nr. 11. 9. janúar 1935, 1. og 2., sbr. 6. grein, sbr. reglugerð nr. 7 11. jan. 1935 1. og 2. grein 1. málsgrein, sbr. 9. grein.

Þykir refsing hans hæfilega metin 2500 króna sekt í menningarsjóð, og komi 65 daga einfalt fangelsi í stað sektarinnar, sé hún ekki greidd innan 4 vikna frá löglegri birtingu dóms þessa, ennfremur greiði ákærður 5% af öllum kostnaði sakarinnar og 100 krónur í málsvarnarlaun til skipaðs talsmanns síns, hæstaréttarmálaflutningsmanns Lárusar Jóhannessonar. Að öðru leyti sé ákærður sýkn af kröfum og kærur valdstjórnarinnar og réttvisinnar.

VII.

Samkvæmt framanröktu verður að álitu réttarins að telja ákærða lyfsala, þá: Gunnar Juul, Hans A. Svane, Otto G. N. Grundtvig, Johan O. G. Ellerup, Ole Bang, Sören R. Kampmann, Jóhannes Sigfússon, Odd C. Thorarensen, Aage R. Schiöth, Þorstein Scheving Thorsteinsson, Peter L. Mogensen, Jóhönnu D. Magnúsdóttur og Stefán Thorarensen, hafa gert sig seka um brot á lögum nr. 69 7/5 1928 sbr. 12. grein, sbr. lög nr. 63 10. des. 1934, 1. grein, 1. málsgrein, sbr. lög nr. 64 19. maí 1930, 2. grein c-lið, sbr. reglugerð nr. 95 30. des. 1930, 5., 6. og 7. grein, ennfremur um brot á lögum nr. 33 9. jan. 1935, 2. sbr. 1. grein, sbr. 27. grein, 2. tölulið, sbr. reglugerð nr. 38 16. apríl 1935, 2. grein, 1. málsgrein, og 15. sbr. 16. grein, sbr. reglugerð 5. okt. 1932 um skýrslugerð lækna; svo hafa þeir brotið erindisbréf sín og eiðstaf og gerzt brotlegir við 25. grein tilskipunar um lækna og lyfsala frá 4. desember 1672.

Ennfremur hafa hinir sömu, að Stefáni Thorarensen undanskildum, gerzt brotlegir við tolllögin nr. 54 11. júlí 1911, 1. grein, sjá 1. grein, 3. tölulið, laga nr. 48 27. júní 1925, lög nr. 43 2. nóv. 1914, 1. grein, 1. og 3. málsgrein, sbr. 8. grein laga 54/1911, lög nr. 71 29. des. 1934 1. grein.

Ennfremur: Gunnar Juul, Helgi Þorvarðarson, Hans

A. Svane, Jónas Hildimundarson, Otto G. N. Grundtvig, Johan O. G. Ellerup, Ole Bang, Sören R. Kampmann, Jóhannes Sigfússon, Eyþór A. Thorarensen, Sigurður V. Flóventsson og Aage R. Schiöth gerzt brotlegir við lög 64 19. maí 1930, 21. grein, 2. sbr. 1. málsgrein, sbr. 11. grein, sbr. 38. grein 2. málsgrein, sbr. lög nr. 33 9. jan. 1935, 31. grein, 2. sbr. 1. málsgrein, sbr. reglugerð nr. 38 16. apríl 1935, 6. grein, 1. og 2. málsgrein.

Ennfremur Hans A. Svane gerzt brotlegur við lög nr. 33 9. jan. 1935, 6. sbr. 30. grein, og lög nr. 64 19. maí 1930, 12. sbr. 33. grein, sbr. lög nr. 33 9. jan. 1935, 16. sbr. 36. grein, og tilskipun um lækna og lyfsala 4. des. 1672, 12. grein.

Ennfremur Aage R. Schiöth gerzt brotlegur við lög nr. 63 10. des. 1934, 1. grein 2. málsgrein, og auglýsingu landlæknis til lækna og lyfsala, 21. ágúst 1934, um reglur varðandi gerð og afgreiðslu lyfja, 24. grein.

Ennfremur Oddur C. Thorarensen gerzt brotlegur, ásamt með Eyþór A. Thorarensen og Sigurði V. Flóventsyni, við sömu auglýsingu landlæknis 6. grein og reglugerð nr. 65, 31. des. 1930, 4. grein, 2. málsgrein, sbr. reglugerð nr. 38, 16. apríl 1935.

Þykir refsing ákærða Gunnars Juul, lyfsala á Ísafirði, hæfilega metin 10000 króna sekt í menningarsjóð og komi 5 mánaða einfalt fangelsi í stað sektarinnar, sé hún eigi greidd innan 4 vikna frá löglegri birtingu dóms þessa, ennfremur greiði hann ríkissjóði þrefaldan toll af 1093 lítrum spíritus kr. 20493.75, hann sé sviptur leyfi til að reka lyfjabúð. Refsing ákærða Helga Þorvarðarsonar þykir hæfilega metin 500 króna sekt í menningarsjóð, og komi 25 daga einfalt fangelsi í stað sektarinnar, sé hún eigi greidd innan 4 vikna frá löglegri birtingu dóms þessa. Loks greiði þeir Gunnar Juul og Helgi Þorvarðarson in solidum 8% af kostnaði sakarinnar, og 250 krónur í málsvarnarlaun til skipaðs talsmanns síns, hæstaréttarmálaflutningsmanns Lárusar Jóhannessonar.

Refsing ákærða Hans A. Svane, lyfsala í Stykkishólmi, þykir hæfilega metin 20000 króna sekt í menningarsjóð, og komi í stað sektarinnar 8 mánaða einf. fangelsi, sé hún ekki greidd innan 4 vikna frá löglegri birtingu dóms þessa, ennfremur greiði hann ríkissjóði þrefaldan toll af 1411

litrum spiritus, kr. 26456.25; svo sé hann sviptur leyfi til þess að reka lyfjabúð. — Refsing ákærða Jónasar Hildimundarsonar, aðstoðarmanns í Stykkishólmi, þykir hæfilega metin 1500 króna sekt í menningarsjóð og komi 65 daga einfalt fangelsi í stað sektarinnar, sé hún ekki greidd innan 4 vikna frá lögbirtingu dóms þessa. Loks greiði þeir Svane og Jónas in solidum 12% af kostnaði allrar sakarinnar og 250 krónur í málsvagnarlaun til skipaðs talsmanns síns, Lárusar Jóhannessonar, hæstaréttarmálaflutningsmanns. Hið kyrrsetta áfengi á að vera upptækt og eign rikissjóðs.

Refsing ákærða Otto Gregers Nors Grundtvig, lyfsala í Neskaupstað, þykir hæfilega metin 10000 króna sekt til menningarsjóðs og komi 5 mánaða einfalt fangelsi í stað sektarinnar, sé hún eigi greidd innan 4 vikna frá lölegri birtingu dóms þessa, ennfremur greiði hann rikissjóði þrefaldan toll af innfluttum 258 litrum spiritus, kr. 10320.00, svo sé hann sviptur leyfi til þess að reka lyfjabúð, og loks greiði hann 6% af kostnaði allrar sakarinnar og 200 krónur í málsvagnarlaun til skipaðs talsmanns síns, hæstaréttarmálaflutningsmanns Lárusar Jóhannessonar.

Refsing ákærða Johan O. G. Ellerup þykir hæfilega metin 15000 króna sekt til menningarsjóðs, og komi 7 mánaða einfalt fangelsi í stað sektarinnar, sé hún ekki greidd innan 4 vikna frá lölegri birtingu dóms þessa, hann greiði ennfremur þrefaldan toll af innfluttum spiritus, 1933 litrum, kr. 36243.75, svo sé hann sviptur leyfi til að reka lyfjabúð; loks greiði hann 8% af kostnaði sakarinnar og 200 krónur í málsvagnarlaun til skipaðs talsmanns síns, Lárusar Jóhannessonar hæstaréttarmálaflutningsmanns.

Refsing ákærða Ole Bang, lyfsala á Sauðárkróki, þykir hæfilega metin 9500 króna sekt til menningarsjóðs, og komi 5 mánaða einfalt fangelsi í stað sektarinnar, sé hún eigi greidd innan 4 vikna frá lölegri birtingu dóms þessa, ennfremur greiði hann í rikissjóð þrefaldan toll, kr. 11156.25, af innfluttum spiritus, svo sé hann sviptur leyfi til þess að reka lyfjabúð, og loks greiði hann 8% af kostnaði allrar sakarinnar og 200 krónur í málsvagnarlaun til skipaðs talsmanns síns, hæstaréttarmálaflutnings-

manns Lárusar Jóhannessonar. Hið kyrrsetta áfengi á að vera upptækt og eign ríkissjóðs.

Refsing ákærða Sören R. Kampmann, lyfsala í Hafnarfirði, þykir hæfilega metin 12500 króna sekt í menningarsjóð, og komi 6 mánaða einfalt fangelsi í stað sektarinnar, sé hún ekki greidd innan 4 vikna frá löglegri birtingu dóms þessa, ennfremur greiði hann ríkissjóði þrefaldan toll, kr. 22193.75, af innfluttum spíritus, svo sé hann sviptur leyfi til þess að reka lyfjabúð; loks greiði hann 6% af öllum kostnaði sakarinnar og 200 króna málsvarnarlauð til skipaðs talsmanns síns, hæstaréttarmálaflutningsmanns Lárusar Jóhannessonar.

Refsing ákærða Jóhannesar Sigfússonar, lyfsala í Vestmannaeyjum, þykir hæfilega metin 5500 króna sekt í menningarsjóð, og komi 4 mánaða einfalt fangelsi í stað sektarinnar, verði hún eigi greidd innan 4 vikna frá löglegri birtingu dóms þessa, ennfremur greiði hann ríkissjóði þrefaldan toll, kr. 21977.00, af innfluttum spíritus, svo sé hann sviptur leyfi til þess að reka lyfjabúð, og loks greiði hann 7% af kostnaði allrar sakarinnar og 200 króna málsvarnarlauð til skipaðs talsmanns síns, hæstaréttarmálaflutningsmanns Lárusar Jóhannessonar.

Refsing ákærða Odds C. Thorarensen, lyfsala á Akureyri, þykir hæfilega metin 11500 króna sekt í menningarsjóð, og komi 6 mánaða einfalt fangelsi í stað sektarinnar, sé hún ekki greidd innan 4 vikna frá löglegri birtingu dóms þessa, ennfremur greiði ákærður þrefaldan toll í ríkissjóð af innfluttum spíritus, kr. 9300.00, svo sé hann sviptur leyfi til þess að reka lyfjabúð.

Refsing ákærðs Eyþórs Aðalsteins Thorarensen, lyfja-sveins í Akureyrarapóteki, þykir hæfilega metin 600 króna sekt í menningarsjóð, og komi 30 daga einfalt fangelsi í stað sektarinnar, sé hún ekki greidd innan 4 vikna frá löglegri birtingu dóms þessa.

Refsing ákærðs Sigurðar Valdemars Flóventssonar, lyfja-sveins í Akureyrarapóteki, þykir hæfilega metin 500 króna sekt í menningarsjóð, og komi 25 daga einfalt fangelsi í stað sektarinnar, sé hún ekki greidd innan 4 vikna frá löglegri birtingu dóms þessa.

Loks greiði þeir Oddur C. Thorarensen, Eyþór Thor-

arensen og Sigurður V. Flóventsson in solidum 11% af kostnaði allrar sakarinnar, og 300 króna málsvarnarlaun til skipaðs talsmanns síns, hæstaréttarmálaflutningsmanns Lárusar Jóhannessonar.

Refsing ákærða Aage R. Schiöth, lyfsala á Siglufirði, þykir hæfilega metin 18500 króna sekt til menningarsjóðs, og komi 8 mánaða einfalt fangelsi í stað sektarinnar, sé hún ekki greidd innan 4 vikna frá löglegri birtingu dóms þessa, ennfremur greiði hann ríkissjóði þrefaldan toll af innfluttum spiritus, kr. 33187.50, svo sé hann sviptur leyfi til þess að reka lyfjabúð, og loks greiði hann 6% af kostnaði allrar sakarinnar og 200 krónur í málsvarnarlaun til skipaðs talsmanns síns, hæstaréttarmálaflutningsmanns Lárusar Jóhannessonar.

Ákærður Einar Kristjánsson, aðstoðarmaður hjá Aage R. Schiöth, verði sýkn af öllum kröfum og kærum valdstjórnarinnar og réttvísinnar, og greiði ríkissjóður 3% af kostnaði allrar sakarinnar og 50 krónur til skipaðs talsmanns ákærða, hæstaréttarmálaflutningsmanns Lárusar Jóhannessonar.

Refsing ákærða Þorsteins Scheving Thorsteinsson, þykir hæfilega metin 15000 króna sekt í menningarsjóð, og komi 7 mánaða einfalt fangelsi í stað sektarinnar, sé hún ekki greidd innan 4 vikna frá löglegri birtingu dóms þessa, ennfremur greiði hann ríkissjóði þrefaldan toll af innfluttum spiritus, kr. 43818.75; loks greiði hann 6% af kostnaði allrar sakarinnar og 200 krónur í málsvarnarlaun til skipaðs talsmanns síns hæstaréttarmálaflutningsmanns Lárusar Jóhannessonar. — „Tinct. aurantii“ og „Tinct. arnicæ“ sem tollgæzlan tók í vörzlu sína, samkvæmt innkaupareikningi frá N. D. K. dags. 13. maí 1935, á að vera upptæk og eign ríkissjóðs.

Refsing ákærða Peter L. Mogensen, lyfsala í Reykjavík, þykir hæfilega metin 4500 króna sekt í menningarsjóð, og komi 3 mánaða einfalt fangelsi í stað sektarinnar, sé hún eigi greidd innan 4 vikna frá löglegri birtingu dóms þessa, auk þess greiði hann ríkissjóði þrefaldan toll af innfluttum spiritus, kr. 33750.00; loks greiði hann 5% af kostnaði allrar sakarinnar og 200 krónur í málsvarnarlaun til skipaðs talsmanns síns, hæstaréttarmálaflutningsmanns Lárusar Jóhannessonar.

Refsing ákærðu Jóhönnu Dagmar Magnúsdóttur, lyfsala í Reykjavík, þykir hæfilega metin 7500 króna sekt í menningarsjóð og komi 5 mánaða einfalt fangelsi í stað sektarinnar, sé hún ekki greidd innan 4 vikna frá löglegri birtingu dóms þessa, ennfremur greiði hún ríkissjóði þrefaldan toll af innfluttum spiritus, kr. 15037.50, loks greiði hún 5% af kostnaði allrar sakarinnar og 75 krónur í málsvarnarlaun til skipaðs talsmanns síns, hæstaréttarmálaflutningsmanns Lárusar Fjeldsted.

Refsing ákærða Stefáns Thorarensen, lyfsala í Reykjavík, þykir hæfilega metin 24500 króna sekt til menningarsjóðs, og komi 9 mánaða einfalt fangelsi í stað sektarinnar, sé hún ekki greidd innan 4 vikna frá löglegri birtingu dóms þessa, svo greiði hann 4% af kostnaði allrar sakarinnar og 75 króna málsvarnarlaun til skipaðs talsmanns síns, hæstaréttarmálaflutningsmanns Lárusar Fjeldsted.

Að öðru leyti séu hinir ákærðu sýknir að kærum og kröfum réttvisinnar og valdstjórnarinnar.

Enginn óeðlilegur dráttur hefir orðið á meðferð málsins og rekstur þess vítalaus.

Því dæmist rétt vera:

Ákærður Gunnar Juul greiði 10000 króna sekt í menningarsjóð, og komi 5 mánaða einfalt fangelsi í stað sektarinnar, sé hún ekki greidd innan 4 vikna frá löglegri birtingu dóms þessa, ennfremur greiði hann ríkissjóði þrefaldan toll af innfluttum spiritus, kr. 20493.75; hann skal einnig sviptur leyfi til þess að reka lyfjabúð. Ákærður Helgi Þorvarðarson greiði 500 króna sekt í menningarsjóð, og komi 25 daga einfalt fangelsi í stað sektarinnar, sé hún ekki greidd innan 4 vikna frá löglegri birtingu dóms þessa. Svo greiði þeir Gunnar Juul og Helgi Þorvarðarson in solidum 8% af kostnaði allrar sakarinnar og 250 krónur í málsvarnarlaun til skipaðs talsmanns síns, hæstaréttarmálaflutningsmanns Lárusar Jóhannesonar.

Ákærður Hans A. Svane greiði 20000 króna sekt í menningarsjóð, og komi 8 mánaða einfalt fangelsi í stað sektarinnar, sé hún ekki greidd innan 4 vikna frá löglegri birtingu dóms þessa, ennfremur greiði

hann ríkissjóði þrefaldan toll af innfluttum spiritus, krónur 26456.15, svo skal hann sviptur leyfi til að reka lyfjabúð. Ákærður Jónas Hildimundarson greiði 1500 króna sekt í menningarsjóð, og komi 65 daga einfalt fangelsi í stað sektarinnar, sé hún eigi greidd innan 4 vikna frá lögbirtingu dóms þessa. Ennfremur greiði þeir Hans A. Svane og Jónas Hildimundarson in solidum 12% af kostnaði allrar sakarinnar og 250 króna málsvarnarlaun til skipaðs talsmanns síns, hæstaréttarmálaflutningsmanns Lárusar Jóhannessonar.

Ákærður Otto Gregers Nors Grundtvig greiði 10000 króna sekt í menningarsjóð, og komi 5 mánaða einfalt fangelsi í stað sektarinnar, sé hún ekki greidd innan 4 vikna frá löglegri birtingu dóms þessa, ennfremur greiði hann ríkissjóði þrefaldan toll af innfluttum spiritus, krónur 10320.00, og skal sviptur leyfi til þess að reka lyfjabúð; loks greiði hann 6% af kostnaði allrar sakarinnar og 200 króna málsvarnarlaun til skipaðs talsmanns síns, hæstaréttarmálaflutningsmanns Lárusar Jóhannessonar.

Ákærður Ole Bang greiði 9500 króna sekt í menningarsjóð, og komi 5 mánaða einfalt fangelsi í stað sektarinnar, sé hún ekki greidd innan 4 vikna frá löglegri birtingu dóms þessa, ennfremur greiði hann ríkissjóði þrefaldan toll, kr. 11156.25, af innfluttum spiritus, og skal sviptur leyfi til þess að reka lyfjabúð, loks greiði hann 8% af kostnaði allrar sakarinnar og 200 króna málsvarnarlaun til skipaðs talsmanns síns, hæstaréttarmálaflutningsmanns Lárusar Jóhannessonar.

Ákærður Johan O. G. Ellerup greiði 15000 króna sekt í menningarsjóð, og komi 7 mánaða einfalt fangelsi í stað sektarinnar, sé hún ekki greidd innan 4 vikna frá löglegri birtingu dóms þessa, hann greiði ennfremur þrefaldan toll, kr. 36243.75, af innfluttum spiritus og skal sviptur leyfi til þess að reka lyfjabúð, loks greiði hann 8% af kostnaði allrar sakarinnar og 200 króna málsvarnarlaun til skipaðs talsmanns síns, hæstaréttarmálaflutningsmanns Lárusar Jóhannessonar.

Ákærður Sören R. Kampmann greiði 12500 króna sekt í menningarsjóð, og komi 6 mánaða einfalt fangelsi í stað sektarinnar, sé hún ekki greidd innan 4 vikna frá löglegri birtingu dóms þessa, ennfremur greiði hann rikissjóði þrefaldan toll, kr. 22193.75, af innfluttum spiritus, og skal sviptur leyfi til þess að reka lyfjabúð; loks greiði hann 6% af kostnaði allrar sakarinnar og 200 króna málsvarnarlaun til skipaðs talsmanns síns, hæstaréttarmálaflutningsmanns Lárusar Jóhannessonar.

Ákærður Jóhannes Sigfússon greiði 5500 króna sekt í menningarsjóð, og komi 4 mánaða einfalt fangelsi í stað sektarinnar, sé hún ekki greidd innan 4 vikna frá löglegri birtingu dóms þessa, ennfremur greiði hann rikissjóði þrefaldan toll, krónur 21977.00, af innfluttum spiritus, og skal sviptur leyfi til þess að reka lyfjabúð, loks greiði hann 7% af kostnaði allrar sakarinnar og 200 króna málsvarnarlaun til skipaðs talsmanns síns, hæstaréttarmálaflutningsmanns Lárusar Jóhannessonar.

Ákærður Oddur Carl Thorarensen greiði 11500 kr. sekt í menningarsjóð, og komi 6 mánaða einfalt fangelsi í stað sektarinnar, sé hún ekki greidd innan 4 vikna frá löglegri birtingu dóms þessa, ennfremur greiði hann rikissjóði þrefaldan toll, krónur 9300.00, af innfluttum spiritus, og skal sviptur leyfi til þess að reka lyfjabúð. Ákærður Eypór Aðalsteinn Thorarensen greiði 600 króna sekt í menningarsjóð, og komi 30 daga einfalt fangelsi í stað sektarinnar, sé hún ekki greidd innan 4 vikna frá löglegri birtingu dóms þessa, og ákærður Sigurður Valdemar Flóventson greiði 500 króna sekt í menningarsjóð, og komi 25 daga einfalt fangelsi í stað sektarinnar, sé hún ekki greidd innan 4 vikna frá löglegri birtingu dóms þessa, og loks greiði ákærðir Oddur Carl Thorarensen, Eypór A. Thorarensen og Sigurður V. Flóventson in solidum 11% af kostnaði allrar sakarinnar og 300 króna málsvarnarlaun til skipaðs talsmanns síns, hæstaréttarmálaflutningsmanns Lárusar Jóhannessonar.

Ákærður Aage R. Schiöth greiði 18500 króna sekt í

menningarsjóð, og komi 8 mánaða einfalt fangelsi í stað sektarinnar, sé hún ekki greidd innan 4 vikna frá löglegri birtingu dóms þessa, ennfremur greiði hann þrefaldan toll, kr. 33187.50, af innfluttum spíritus, og skal sviptur leyfi til þess að reka lyfjabúð, loks greiði hann 6% af kostnaði allrar sakarinnar og 200 króna málsvarnarlaun til skipaðs talsmanns síns, hæstaréttarmálaflutningsmanns Lárusar Jóhannessonar.

Ákærður Þorsteinn Scheving Thorsteinsson greiði 15000 króna sekt í menningarsjóð, og komi 7 mánaða einfalt fangelsi í stað sektarinnar, sé hún ekki greidd innan 4 vikna frá löglegri birtingu dóms þessa, ennfremur greiði hann rikissjóði þrefaldan toll, krónur 43818.75, af innfluttum spíritus, loks greiði hann 6% af kostnaði allrar sakarinnar og 200 króna málsvarnarlaun til skipaðs talsmanns síns, hæstaréttarmálaflutningsmanns Lárusar Jóhannessonar.

Ákærður Peter L. Mogensen greiði 4500 króna sekt í menningarsjóð, og komi 3 mánaða einfalt fangelsi í stað sektarinnar, sé hún ekki greidd innan 4 vikna frá löglegri birtingu dóms þessa, ennfremur greiði hann í rikissjóð þrefaldan toll, krónur 33750.00, af innfluttum spíritus, loks greiði hann 5% af kostnaði allrar sakarinnar og 200 króna málsvarnarlaun til skipaðs talsmanns síns, hæstaréttarmálaflutningsmanns Lárusar Jóhannessonar.

Ákærða Jóhanna Dagmar Magnúsdóttir greiði 7500 króna sekt í menningarsjóð, og komi 5 mánaða einfalt fangelsi í stað sektarinnar, sé hún ekki greidd innan 4 vikna frá löglegri birtingu dóms þessa, ennfremur greiði hún rikissjóði þrefaldan toll, kr. 15037.50, og loks greiði hún 5% af kostnaði allrar sakarinnar og 75 króna málsvarnarlaun til skipaðs talsmanns síns, hæstaréttarmálaflutningsmanns Lárusar Fjeldsted.

Ákærður Stefán Thorarensen greiði 24500 króna sekt í menningarsjóð og komi 9 mánaða einfalt fangelsi í stað sektarinnar, sé hún ekki greidd innan 4 vikna frá löglegri birtingu dóms þessa, svo greiði hann 4% af kostnaði allrar sakarinnar og 75 króna

málsvarnarlaun til skipaðs talsmanns síns, hæstaréttarmálaflutningsmanns Lárusar Fjeldsted.

Allt hið kyrrsetta áfengi skal upptækt og eign ríkissjóðs.

Ákærður Einar Kristjánsson skal sýkn af öllum kröfum og kærum réttvisinnar og valdstjórnarinnar, og skal af almannafé greiða 3% kostnaðar allrar sakarinnar og 50 krónur í málsvarnarlaun til skipaðs talsmanns ákærða, hæstaréttarmálaflutningsmanns Lárusar Jóhannessonar.

Ákærður Svend A. Johansen greiði 2500 króna sekt í menningarsjóð, og komi 65 daga einfalt fangelsi í stað sektarinnar, sé hún ekki greidd innan 4 vikna frá löglegri birtingu dóms þessa, svo greiði hann 5% af kostnaði allrar sakarinnar og 100 króna málsvarnarlaun til skipaðs talsmanns síns, hæstaréttarmálaflutningsmanns Lárusar Jóhannessonar.

Að öðru leyti skulu allir hinir ákærðu vera sýknir af kröfum og kærum réttvisinnar og valdstjórnarinnar.

Dómi þessum skal fullnægja með aðför að lögum.

Föstudaginn 30. september 1938.

Nr. 64/1938. Aðalsteinn Ingimundarson
gegn

Guðrúnu Sumarliðadóttur

Dómur hæstaréttar.

Málssókn þessi fellur niður.

Áfrýjandi, Aðalsteinn Ingimundarson, er eigi mætir í málinu, greiði 50 króna aukagjald til ríkissjóðs, ef hann vill fá mál sitt tekið fyrir að nýju.